

Miljøministeriet

Årsrapport 2021 Naturstyrelsen

Marts 2022

Indhold

1.	Påtegning af det samlede regnskab	3
2.	Beretning	4
2.1	Præsentation af virksomheden	4
2.2	Ledelsesberetning	5
2.3	Kerneopgaver og ressourcer	9
2.4	Målrapportering	10
2.5	Forventninger til det kommende år	14
3.	Regnskab	15
3.1	Anvendt regnskabspraksis	15
3.2	Resultatopgørelse	17
3.3	Balancen	19
3.4	Egenkapitalforklaring	20
3.5	Likviditet og låneramme	21
3.6	Opfølgning på lønsumsloft	21
3.7	Bevillingsregnskabet	21
4.	Bilag	23
4.1	Noter til resultatopgørelse og balance	23
4.2	Indtægtsdækket virksomhed	27
4.3	Fællesatslige løsninger	27
4.4	Gebyrfinansieret virksomhed	27
4.5	Tilskudsfinansieret aktiviteter	28
4.6	Forelagte investeringer	28
4.7	IT-omkostninger	28
4.8	Nationalparkerne	29
4.8.1	Skema 1: Nationalpark Thy	29
4.8.2	Skema 2: Nationalpark Mols Bjerge	32
4.8.3	Skema 3: Nationalpark Vadehavet	35
4.8.4	Skema 4: Nationalpark Skjoldungernes Land	39
4.8.5	Skema 5: Nationalpark Kongernes Nordsjælland	44

1. Påtegning af det samlede regnskab

Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven, som Naturstyrelsen, CVR nr. 33157274 er ansvarlig for:

- § 23.31.01. Naturstyrelsen
- § 23.31.02. Salg af ejendomme
- § 23.31.03. Testcenter Østerild
- § 23.31.04. Arealforvaltning mv.
- § 23.31.06. Tilskud til oprensning
- § 23.31.07. Tilskud til natur og klimatilpasning mv.
- § 23.31.08. Puljer til diger og kystbeskyttelse mv.
- § 23.31.09. Kystbeskyttelse, havne mv.
- § 23.31.20. Nationalparker
- § 23.31.25. Øvrige tilskud
- § 24.74.01. Naturstyrelsen (inaktiv)
- § 24.74.05. Udlånte tjenestemænd (inaktiv)

herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for 2021.

Påtegning

Det tilkendegives hermed:

1. at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at måloppstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
2. at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
3. at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten

København, den 17 / 3 2022

Henrik Studsgaard
Departementschef
Miljøministeriet

Randbøl, den 17/3 2022

Peter Ilsø
Direktør
Naturstyrelsen

2. Beretning

2.1 Præsentation af virksomheden

Naturstyrelsen er en styrelse under Miljøministeriet.

Styrelsen tæller ca. 650 årsværk, hvoraf ca. 145 er tilknyttet hovedkontoret i Randbøl, og 82 årsværk er tilknyttet Kystdirektoratet i Lemvig. De øvrige medarbejdere inden for arealforvaltningen er placeret på 16 lokale enheder rundt om i hele landet.

Naturstyrelsens formål på finansloven er centreret omkring fem hovedområder:

1. Naturforvaltning
2. Friluftsliv
3. Skov
4. Ejendoms- og anden forvaltning
5. Kyster og havne

Naturstyrelsen arbejder for, at natur og mennesker trives

Naturstyrelsen løser opgaver vedrørende arealforvaltning af de statslige skove og naturområder samt beskyttelse af kysterne. Naturstyrelsens primære opgaver under de forskellige formål er:

Naturforvaltning: Naturstyrelsens naturarealer rummer en stor andel af de vigtigste naturværdier i Danmark, og styrelsens forvaltning af naturarealerne har derfor en stor betydning for den nationale indsats for biodiversitet. Forvaltningen af skov- og naturarealerne har som mål at øge naturkvaliteten af naturtyperne og skabe gode levesteder for planter og dyr for derved at sikre biodiversiteten. Det sker bl.a. ved etablering af og udlæg af urørt skov og naturnationalparker. Den øvrige forvaltning, herunder bortforpagtning til naturpleje, sker under hensyntagen til, at udøvelsen af aktiviteterne sikrer en balance mellem benyttelse og beskyttelse af arealerne.

Friluftsliv: Naturstyrelsen bidrager til udvikling af befolkningens natur- og friluftsoplevelser, herunder også jagt, naturformidling og aktiviteter, der medvirker til at fremme turisme og lokal vækst. Udøvelsen af aktiviteterne sker under hensyn til en balance mellem benyttelse og beskyttelse af arealerne.

Skov: Naturstyrelsen bidrager til at opnå mere urørt skov i Danmark bl.a. i forlængelse af natur- og biodiversitetspakken, hvor det følger at det kan være muligt at opnå et samlet areal på knap 75.000 ha urørt skov. De skovarealer, der ikke har biodiversitet som hovedformål, forvaltes efter principperne for naturnær skovdrift, og indtægten bidrager bl.a. til at understøtte styrelsens hovedformål gennem produktion af f.eks. træ og flis, som begge er fornybare ressourcer med mange forskellige anvendelsesmuligheder. Ved skovdriften lægges der vægt på at varetage flersidige hensyn til bl.a. natur, friluftliv, kulturhistorie, miljø- og grundvandsbeskyttelse samt på udviklings- og forsøgsvirksomhed.

Ejendoms- og anden forvaltning: Naturstyrelsens forvaltning af ministeriets arealer omfatter ca. 210.000 ha og ca. 2.300 bygninger fordelt over hele landet. Ejendomsforvaltningen består ud over varetagelse af driften af bygninger, tekniske anlæg og vejvedligehold også af udleje af arealer og bygninger til forskellige formål, herunder naturskoler mv., samt en række øvrige indtægtsgivende aktiviteter. Endelig udføres myndighedsopgaver, herunder jagt- og vildtforvaltning for Miljøstyrelsen, samt bogføring og tilsynet for nationalparkerne.

Kyster og havne: Naturstyrelsen v/Kystdirektoratet arbejder med at beskytte kysterne mod oversvømmelser og erosion fra havet bl.a. i lyset af klimaforandringerne og varetager som del heraf den statslige kystbeskyttelsesindsats. Kystdirektoratet varetager de statslige forpligtelser i de tidligere statshavne mv., herunder foretager oprensninger i visse indsejlinger og bassiner samt i visse sejløb. Kystdirektoratet indgår i stormflodsberedskaberne på Vestkysten og varetager endvidere visse myndighedsopgaver efter kystbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven.

2.2 Ledelsesberetning

År 2021 har været præget af nye store indsatsområder for Naturstyrelsen. Medarbejderne har evnet at levere på højt niveau trods coronarestriktioner, der blandt andet inkluderede perioder med skiftende hjemsendelser. Naturstyrelsens direktion finder årets resultater tilfredsstillende.

Faglige resultater:

Regeringen indgik i december 2020 en aftale med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om en natur- og biodiversitetspakke som del af aftalen om finansloven for 2021. I aftalen er der afsat 888 mio. kr. i perioden 2021-2024 til at forbedre natur og biodiversitet. Pakken skal bl.a. sikre, at det samlede areal med urørt skov i Danmark bliver op til 75.000 ha, og at der ud over de allerede besluttede to naturnationalparker kan etableres yderligere op til tretten på statens arealer.

Natur- og biodiversitetspakken er et væsentligt indsatsområde for Naturstyrelsen, og der blev i 2021 bl.a. udvalgt tre nye naturnationalparker (Tranum, Stråsø og Almindingen) samtidig med, at der parallelt er arbejdet med at realisere de tidligere besluttede to naturnationalparker i Fussingø og Gribskov. Der skal i alt etableres op til 15 naturnationalparker, hvormed der udestår udvælgelse af op til 10. Indsatsen for etablering af naturnationalparker vil fortsat være en væsentlig opgave for styrelsen i de kommende år.

I relation til urørt skov godkendte aftaleparterne i oktober 2021 et forslag til kommende udpegning af ca. 30.000 ha. skov på de statslige skovarealer i 2021. Forslaget forventes at blive sendt i høring i foråret 2022.

For at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser blev der med finanslovene for 2020 og 2021 iværksat klimavlavbundsordningen på samlet 461 mio. kr., hvor Naturstyrelsen skal udtage kulstofrige lavbundsjord fra landbrugsdrift. Ved årets udgang havde Naturstyrelsen igangsat udtagning af ca. 1.800 ha lavbundsjord, hvilket giver en samlet CO₂-effekt på over 22.000 ton CO₂-ækvivalenter per år. På finansloven for 2022 er der afsat yderligere 2 mia. kr. i hhv. 2023 og 2024, hvormed Naturstyrelsens indsats vil blive intensiveret kraftigt de kommende år.

Covid-19 har de seneste år medført en væsentlig forøgelse af borgernes brug af de statslige naturarealer. Det affødte i 2021 en særlig indsats, og der blev afsat ekstra ressourcer ved aftale om stimuli og grøn genopretning af 6. december 2021 mellem regeringen, Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet, der bl.a. betød ansættelse af 60 personer i midlertidig beskæftigelse i Naturstyrelsen. Indsatsen har været med til at sikre, at brugerne af de statslige naturarealer har fået en god oplevelse via blandt andet opgradering af de rekreative faciliteter på statens arealer.

Kystbeskyttelsen på fællestrækningerne på vestkysten for aftaleperioden 2020-2024 er igangsat. Det skete efter de sidste myndighedstilladelser faldt på plads efter endt klagesagsbehandling.

Regeringen og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet afsatte med aftale om finansloven 2021 samlet 350 mio. kr. til at øge og forlænge den statslige pulje til kystbeskyttelsesprojekter. Kystdirektoratet gav i 2021 tilsagn om tilskud på ca. 90 mio. kr. fordelt på 14 kystbeskyttelsesprojekter.

Klimaforandringerne og konsekvenserne heraf har for alvor fået stort fokus i Danmark. Kystdirektoratet yder en betydelig indsats i arbejdet med regeringens nationale klimatilpasningsplan og yder løbende vejledning om kystbeskyttelse og klimatilpasning til kommuner og andre aktører. Hertil blev Kystplanlægger, som er nærmere beskrevet på www.kystplanlægger.dk, taget i brug ultimo 2020. Kystplanlægger viser erosionsrisiko i Danmark og giver vejledende forslag til nedbringelse heraf. Der er i 2021 arbejdet videre med at gøre værktøjet mere kendt og anvendt, bl.a. gennem vejledning og undervisning af kommunerne.

Kystdirektoratet har i 2021 bidraget til det indledende arbejde med projektet "Klimatilpasning – vand fra alle sider", og der er i perioden 2022-2025 givet bevilling til Kystdirektoratets udvikling af data, modeller og digitale værktøjer. Initiativet skal styrke det hydrologiske datafundament for kommuners og forsynings klimatilpasning.

Organisatoriske resultater:

De nye politiske initiativer indebærer en opnormering af ansatte i Naturstyrelsen, der skal bidrage til at etablere nye nationalparker samt løfte de nye ændrede opgaver for naturforvaltningen. I 2021 er der udarbejdet en ny vision for Naturstyrelsens arbejde med de statslige naturarealer. Visionen fastslår, at Naturstyrelsen i de kommende år skal fokusere endnu mere på at skabe mere vild natur på de statslige arealer og fortsat understøtte borgernes muligheder for friluftsliv. Visionen beskriver, hvordan organisationen skal udvikles for at imødekomme det nye paradigme for arealforvaltningen. Visionen udrulles i løbet af 2022 som et internt forandringsprojekt.

Der har i 2021 været stor travlhed med at behandle et fortsat stigende antal sager på alle sagsområder hos Kystdirektoratet. I 2020 blev dele af sagsbehandlingen automatiseret ved hjælp af software-robotter, hvormed arbejds-gange og processer er blevet effektiviseret i 2021. Arbejdet med effektiviseringer fortsætter i 2022.

Økonomiske resultater:

Naturstyrelsen har i 2021 samlet brugt 3,9 mio. kr. ud over den afsatte bevilling. Heraf er et mindreforbrug vedrørende arealforvaltningen på ca. 14,3 mio. kr., et merforbrug på kystområdets driftsbevilling på ca. 1,4 mio. kr., samt et mindreforbrug på knap -23,5 mio. kr. til oprensning. Dertil var finansiering til udtagning af lavbundsjord budgetteret som en indtægtsbevilling på 132,0 mio. kr. i EU indtægter. Naturstyrelsen afholdte udgifter og indtægtsførte 91,8 mio. kr. i 2021, hvilket regnskabsteknisk giver et merforbrug på 40,2 mio. kr.

Tabel 1

Virksomhedens økonomiske hoved- og nøgletal

Hovedtal			
(mio. kr.)	2020	2021	2022 (Grundbudget)
Resultatopgørelse			
Ordinære driftsindtægter	-761,0	-737,0	-947,7
Ordinære driftsomkostninger	832,2	837,8	910,2
Resultat af ordinær drift	71,2	100,8	-37,5
Resultat før finansielle poster	-35,1	-40,2	
Årets resultat	11,7	3,9	4,0
Balance			
Anlægsaktiver i alt	970,2	909,1	
Omsætningsaktiver	195,7	302,9	
Egenkapital	-77,5	-73,6	
Langfristet gæld	-1.000,4	-918,8	
Kortfristet gæld	-176,4	-181,6	
Finansielle nøgletal			
Udnyttelsesgrad af lånerammen	71,4	64,7	
Bevillingsandel	39,4	26,2	
Udvalgte KPI'er			
Afskrivningsrate	37,4	39,4	
Andre driftsindtægter ift. ordinære driftsindtægter	18,2	26,7	
Salg af varer og tjenesteydelser pr. årsværk	0,7	0,6	
Personaleoplysninger			
Antal årsværk	658,6	679,5	
Årsværkspris	0,5	0,5	

Anm.: Anlægsaktiver i alt i denne tabel er immaterielle og materielle aktiver inkl. primokorrektion. Omsætningsaktiver er ekskl. likvider. Det opgjorte antal årsværk i tabellen er inkl. nationalparkerne. Den oplyste afskrivningsrate for 2020 er ekskl. primokorrektion.

Vedr. tallene for Grundbudget 2022 bemærkes, at indtægter omfatter både ordinære og andre indtægter, herunder bevillingsoverførsel.

Kilde: Tabellen er udarbejdet med SKS som kilde, idet der dog er foretaget reklassifikation på 1,6 mio. kr. mellem omsætningsaktiver og kortfristet gæld, jf. vejledning til årsrapport 2021

Tabel 2

Virksomhedens hovedkonti

	(mio. kr.)	Bevilling (FL + TB)	Regnskab	Overført overskud/Videreført bevilling ultimo
Drift				
I alt	Udgifter	923,0	937,8	43,7
	Indtægter	-729,8	-740,7	
23.31.01. Naturstyrelsen	Udgifter	923,0	937,8	43,7
	Indtægter	-729,8	-740,7	
Administrerede ordninger				
I alt	Udgifter	175,0	169,5	79,4
	Indtægter	-2,5	-1,8	
23.31.03. Testcenter Østerild	Udgifter	0,0	2,2	42,0
	Indtægter	0,0	-1,5	
23.31.06. Tilskud til oprensning	Udgifter	26,7	26,4	0,0
	Indtægter	0,0	0,0	
23.31.07. Tilskud til natur og klimatilpasning mv.	Udgifter	5,5	3,3	8,2
	Indtægter	-2,5	-0,3	
23.31.08. Puljer til diger og kystbeskyttelse	Udgifter	90,8	90,6	0,7
	Indtægter	0,0	0,0	
23.31.20. Nationalparker	Udgifter	47,0	47,0	23,6
	Indtægter	0,0	0,0	
23.31.25. Øvrige tilskud	Udgifter	5,0	0,0	5,0
	Indtægter	0,0	0,0	
Anlæg				
I alt	Udgifter	752,4	495,7	934,4
	Indtægter	-90,0	-263,0	
23.31.02. Salg af ejendomme	Udgifter	0,0	0,0	36,9
	Indtægter	0,0	-71,7	
23.31.04. Arealforvaltning	Udgifter	496,3	271,7	720,8
	Indtægter	-63,8	-168,4	
23.31.09. Kystbeskyttelse, havne mv.	Udgifter	256,1	224,0	176,6
	Indtægter	-26,2	-22,9	

Anm.: Hovedkonto 24.74.01. og 24.74.05. fremgår ikke af tabellen, selvom der er delregnskaber tilknyttet hertil. Det skyldes, at delregnskaberne er inaktive og vil blive lukket i 2022. Der er hverken bevilling, balance eller resultatposter på delregnskaberne. I forbindelse med bevillingsafregningen for 2021 er der registreret bortfald på 0,3 mio. kr. på § 23.31.08.40. Tilskud til flytning af Rubjerg Knude fyr som følge af tilbageførelse af en del af tilsagnet om tilskud, idet flytning blev billigere end bevillingen. Der er ydermere sket bortfald på 2,2 mio. kr. på § 23.31.07.40. Tilskud vedr. LIFE-projekter og ikke videreført tilsvarende indtægtsbevilling, idet der på kontoen har været afholdt færre udgifter og oppebåret færre indtægter ift. bevillingen. På § 23.31.02.10. Salg af sommerhusgrunde er der ikke omflyttet indtægter for 34,8 mio. kr., svarende til den resterende del af de oprindelige indtægtskrav indbudgetteret på FL2008 og FL2010. På bevillingsafregningen er der også omflyttet 6,8 mio. kr. fra § 23.31.04.10. Statslig skovrejsning til § 23.31.04.80. Naturnationalparker, pga. en tastefejl i forbindelse med indrapporteringen. Bevillingen var givet til fordyrelse af naturnationalparkerne Fussingø og Gribskov.
Kilde: Tabellen er udarbejdet med SB-systemet og SKS som kilde.

2.3

2.4 Kerneopgaver og ressourcer

Tabel 3 er opdelt efter de opgaver, som de fremgår af finansloven for 2021. Den indtægtsførte bevilling i Tabel 3 er beregnet som årets resultater for opgaverne. De øvrige indtægter og omkostninger er fordelt svarende til den regnskabsmæssige registrering og tidsregistreringen i 2021.

Årets underskud på 3,9 mio. kr. er fordelt svarende til resultatet for de enkelte opgaver.

Tabel 3
Sammenfatning af økonomi for virksomhedens opgaver

Opgave (FL-Formål) (Beløb i mio. kr.)	Bevilling (FL+TB)	Øvrige indtægter	Omkostninger	Andel af årets underskud/overskud
0. Generelle fællesomkostninger	167,9	0,0	171,3	3,4
1. Naturforvaltning	-34,1	-173,8	139,0	-0,7
2. Friluftsliv	75,7	-60,5	137,7	1,5
3. Skov	-71,3	-221,5	148,8	-1,4
4. Ejendomsforvaltning	12,7	-277,9	290,9	0,3
5. Kyster og havne	42,3	-7,0	50,1	0,8
I alt	193,2	-740,7	937,8	3,9

Anm.: Tabellen er udarbejdet på grundlag af følgende kildesystemer: Navision (regnskab), SLS (løn) og mTid (tidsregistrering). De generelle fællesomkostninger er opgjort efter kravene om regnskabsregistreringerne heraf.

Hvad angår arealdriften (statsvirksomheden på delregnskab 210) er der udarbejdet særskilte tabelbilag, som viser driftsresultatet fordelt på driftsområder (vedlægges som bilag til årsrapporten).

2.5 Målrapportering

Naturstyrelsens mål- og resultatplan for 2021 består af otte resultatmål. Opgørelsen af de otte mål viser, at fire er fuldt opfyldt, tre delvist opfyldt og et er ikke opfyldt. Beregnet ud fra vægtningen af resultatmålene svarer det til en opfyldelsesgrad på 65 pct.

Tabel 4
Årets resultatopfyldelse

Mål	Succeskriterium	Opnåede resultater	Grad af målopfyldelse
Mål 1: Mere og vildere natur – urørt skov Vægtning: 20 pct.	1.1: Der er udarbejdet udkast til forvaltningsplaner for 75 pct. af 8.100 ha. urørt skov jf. FL2020 og FL2021 samt udpegningen af urørt skov i 2018. Forvaltningsplanerne er ved udgangen af 2021 sendt i høring, men er ikke endelige. Der igangsættes naturgenopretning på arealerne i overensstemmelse med den politiske aftale. 1.2: Naturstyrelsen bidrager i første kvartal til udarbejdelse af en overgangsordning, der skal give branchen mulighed for at omstille sig til en ny markedssituation. Styrelsen udarbejder under inddragelse af forskere og interessenter et fagligt grundlag og kriterier for udpegning af yderligere urørt skov på statens arealer og herefter en procesplan for de kommende udpegninger. Dette forelægges til politisk beslutning senest den 30. november 2021.	1.1: Ikke opfyldt Grundet en politisk ændret procesplan, har det ikke været muligt at få forvaltningsplanerne i høring i 2021. 1.2: Opfyldt Der er besluttet en overgangsordning for hugst af hjemmehørende træer samt taget stilling til udtag og salg af ikke-hjemmehørende træer. Naturstyrelsen har afleveret forslag til udpegning af 30.000 ha ud af op mod 46.000 ha.	Målet er delvist opfyldt (10 pct.)
Mål 2: Mere og vildere natur – Naturnationalparker Vægtning: 20 pct.	2.1: Arbejdet med etablering af de to første naturnationalparker Gribskov og Fussingø følger tidsplanen som beskrevet i projektplanerne. Naturstyrelsen udarbejder i løbet af 1. halvår 2021 udkast til projektforslag. Det er målet, at projektforslaget er drøftet med aftalekredsen og politisk godkendt inden udgangen af 2. kvartal 2021 og i øvrigt implementeres rettidigt herefter. På baggrund heraf igangsættes proces med udbud af indhegning af naturnationalparkerne. Udbuddet skal være afsluttet inden udgangen af 3. kvartal 2021. 2.2: Naturstyrelsen bidrager i løbet af 2021 til udarbejdelse af beslutningsgrundlag for udlægning af yderligere op til 13 naturnationalparker. De bidrag, som Naturstyrelsen sender til departementet, ankommer rettidigt og i den rigtige kvalitet.	2.1: Ikke opfyldt De to projektforslag blev politisk godkendt og sendt i høring i perioden 28. april til 23. juni 2021. Høringen gav anledning til justerede projektforslag, der blev politisk godkendt i august. Hegnsubuddet for begge parker blev afsluttet 4. kvartal 2021. 2.2: Opfyldt Placering af yderligere 3 naturnationalparker blev besluttet i april 2021. Naturstyrelsen har bidraget med udarbejdelse af materiale til beslutningsgrundlaget for udvælgelse af de resterende op til 10 naturnationalparker.	Målet er delvist opfyldt (10 pct.)
Mål 3: Klimaindsatsen – realisering af projekter med udtagning af landbrugsjord	3.1: Der udarbejdes forundersøgelser for fire klimalavbundsprojekter på ca. 1.000 ha lavbundsjord inden udgangen af 2021. 3.2: Jordfordeling er påbegyndt for fire projekter med udgangen af 2021.	3.1: Ikke opfyldt Der er gennemført forundersøgelser for tre projekter på i alt ca. 700 ha. og forundersøgelser på yderligere to projekter på i alt 1.000 ha. er under udarbejdelse. 3.2: Opfyldt	Målet er delvist opfyldt (10 pct.)

Vægtning: 20 pct.		Jordfordeling er påbegyndt for fire projekter.	
Mål 4: Nedbringer af risikoen for oversvømmelse og erosion i kystzonen Vægtning: 10 pct.	4.1: I 2021 opretholdes og dokumenteres det med kommunernes aftalte beskyttelsesniveau mod oversvømmelser på strækningen Lodbjerg-Nymindégab, jf. fællesaftalen. 4.2: Udmøntningen af tilskudspulje til dige og kystbeskyttelsesprojekter i 2021. Puljen udmøntes efter ansøgning i henhold til bekendtgørelse om tilskud fra pulje til diger og anden kystbeskyttelse. Der er udarbejdet og offentliggjort revideret tilskudsbekendtgørelse inden den 1. juni 2021.	4.1: Opfyldt Opmåling af sikkerhedslinjer afsluttet, og de aftalte beskyttelsesniveauer er overholdt på hele strækningen mellem Lodbjerg-Nymindégab. 4.2: Opfyldt Efter offentliggørelse i forbindelse med høring er godkendt revideret tilskudsbekendtgørelse fremsendt til departementet ultimo maj.	Målet er fuldt opfyldt (10 pct.).
Mål 5: Klimatilpasningsplan Vægtning: 15 pct.	5.1: Kystdirektoratet bistår departementet i udarbejdelse af bidrag til regeringens klimatilpasningsplan med særlig fokus på beskyttelse mod oversvømmelse og erosion fra havet samt implementering af initiativer.	5.1: Opfyldt Kystdirektoratet har indgået i og bidraget til samtlige nedsatte arbejdsgrupper om regeringens klimatilpasningsplan. Kystdirektoratet har desuden varetaget tovholderfunktionen i arbejdsgruppen om finansiering af klimatilpasning. Der er leveret skriftlige bidrag mv. i alle grupper inden for de af departementet fastsatte frister.	Målet er fuldt opfyldt (15 pct.).
Mål 6: Udvikling af forvaltningskulturen Vægtning: 5 pct.	6.1: Indsatsen for alle nye medarbejdere iværksættes 1. kvartal 2021. Målet er at alle nye medarbejdere gennemfører et fastlagt pre- og onboardingforløb med fokus på præsentation og viden om 'den gode forvaltningskultur'. Målet er endvidere, at mindst 80 pct. af medarbejderne gennemgår et forløb om "god og sikker forvaltning i det offentlige", hvor en del af det for relevante medarbejdergrupper sker som et delvist digitalt læringsforløb. Endelig skal samtlige chefer gennem et brush-up forløb af styrelsens styringskoncept i løbet af 2021, som det er beskrevet i styrelsens regnskabsinstruks. 6.2: Professionel ministerbetjening. Der er fokus på at levere professionel ministerbetjening, og der arbejdes løbende med at styrke kompetencer og processer. Til støtte herfor gennemføres vurdering af sager og bestillinger, der modtages fra Naturstyrelsen med henblik på forelæggelse i Departementet. Sagerne bedømmes af Departementet inden for følgende tre kategorier: <ul style="list-style-type: none"> • Umiddelbart anvendelig • Bearbejdning af sagen • Omfattende bearbejdning af sagen Målet er fuldt opfyldt, hvis 75 pct. af indkomne sager vurderes umiddelbart anvendelige.	6.1: Opfyldt Indsatsen fsva. nye medarbejdere er iværksat 1. kvartal 2021, og alle nye medarbejdere har gennemført pre- og onboardingforløbene. 85 pct. af alle medarbejdere har gennemført de digitale forløb. Brush-up er gennemført for samtlige chefer, og er desuden understøttet ved udrulning via teamledere og budgetansvarlige medarbejdere. 6.2: Opfyldt Naturstyrelsen havde 76 pct. sager vurderet til "umiddelbart anvendelig".	Målet er fuldt opfyldt (5 pct.).
Mål 7: Kunde- og brugerori-	7.1: I 2021 understøttes kommunernes brug af det nye digitale værktøj "kystplanlægger" med målrettet vejledningsaktiviteter. I december 2021 foreligger en	7.1: Opfyldt Kystdirektoratet har gennemført en brugertilfredshedsundersøgelse blandt alle kystkommunerne i 2.	Målet er fuldt opfyldt (5 pct.).

enteret forvaltning: Helhedsorienteret kystbeskyttelse og klimatilpasning Vægtning: 5 pct.	plan for tilpasning og videreudvikling af "Kystplanlægger", som bygger dels på Kystdirektoratets egen evaluering og dels på indsamling af tilbagemeldinger fra, og aktiv inddragelse af, kystkommunerne. Målet er, at mindst 80 pct. af kystkommunerne er tilfredse eller meget tilfredse med "Kystplanlægger".	halvår 2021. 89 pct. angiver, at de er tilfredse eller meget tilfredse med "Kystplanlægger". Herudover er der gennemført evaluering af kurset "Kystplanlægger i praksis", hvor 95 pct. af kursisterne angiver at være tilfredse eller meget tilfredse med forløbet. På baggrund af evalueringerne er der i december 2021 udarbejdet en plan for tilpasning og videreudvikling af "Kystplanlægger".	
Mål 8: Kunde- og brugerorienteret forvaltning: Flere mennesker ud i naturen – videreudvikling af platformen "udinaturen.dk" Vægtning: 5 pct.	8.1: I løbet af 2021 gennemføres en brugertilfredshedsundersøgelse på "udinaturen.dk", som på skala 1-10 skal opnå bedømmelse på 7 eller derover.	8.1: Ikke opfyldt Gennemsnittet for, hvor sandsynligt det er, at man vil anbefale udinaturen.dk til venner, familie eller en kollega endte på 6,3.	Målet er ikke opfyldt (0 pct.).

Anm.: Nedenfor gives uddybende analyse og vurdering på væsentlige opnåede og ikke-opnåede mål.

Delmål 1.1 ikke opfyldt: Der er udarbejdet udkast til forvaltningsplaner for 75 pct. af 8.100 ha. urørt skov jf. FL2020 og FL2021 samt udpegningen af urørt skov i 2018. Forvaltningsplanerne er ved udgangen af 2021 sendt i høring, men er ikke endelige. Der igangsættes naturgenopretning på arealerne i overensstemmelse med den politiske aftale.

I den oprindelige tidsplan for urørt skov jf. aftalen om urørt skov fra juni 2020 (Regeringen, Det Radikale Venstre, Enhedslisten, SF og Alternativet) skulle udpegningen af 9.000 ha være godkendt i aftalekredsen i februar 2021. Tidsplanen er efterfølgende blevet revideret.

Udarbejdelsen af forvaltningsplanerne for urørt skov foregår parallelt med processerne omkring nationalparker og udpegningen af mere urørt skov iht. natur- og biodiversitetspakken (Regeringen, Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet). Der er samlet set udarbejdet 42 forvaltningsplaner for urørt skov, hvoraf 19 potentielt kan blive udpeget til nationalpark, eller blive udvidet med mere urørt skov som følge af natur- og biodiversitetspakken.

På grund af ændringer i tidsplanen for urørt skov, samt at nogle forvaltningsplaner potentielt kan blive udpeget til nationalparker har det ikke været muligt, at sende forvaltningsplanerne i høring i løbet af 2021.

Delmål 1.2 opfyldt: Naturstyrelsen bidrager i første kvartal til udarbejdelse af en overgangsordning, der skal give branchen mulighed for at omstille sig til en ny markedssituation. Styrelsen udarbejder under inddragelse af forskere og interessenter et fagligt grundlag og kriterier for udpegning af yderligere urørt skov på statens arealer og herefter en proces-plan for de kommende udpegninger. Dette forelægges til politisk beslutning senest den 30. november 2021.

Naturstyrelsen har bidraget med beregninger i forhold til mængder fra udtag af ikke-hjemmehørende træer i forbindelse med naturgenopretning. Der er besluttet en overgangsordning for hugst af hjemmehørende arter samt taget stilling til udtag og salg af ikke-hjemmehørende arter i forbindelse med naturgenopretning.

Inddragelse af forskere og interessenter er sket og forventningsafstemt med departementet i forbindelse med godkendelse af tidsplan for en udpegnings iht. natur- og biodiversitetspakken i foråret 2021. Naturstyrelsen har afleveret forslag til udpegnings af 30.000 ha ud af op mod 46.000 ha. Når de resterende op til 13 nye naturnationalparker er udpeget, og der er overblik over, hvor meget urørt skov, der placeres i parkerne, udarbejdes forslag til de sidste ca. 9.000 ha urørt skov i de statslige skove.

Delmål 2.1 ikke opfyldt: Arbejdet med etablering af de to første naturnationalparker Gribsskov og Fussingø følger tidsplanen som beskrevet i projektplanerne. Naturstyrelsen udarbejder i løbet af 1. halvår 2021 udkast til projektforslag. Det er målet, at projektforslaget er drøftet med aftalekredsen og politisk godkendt inden udgangen af 2. kvartal 2021 og i øvrigt implementeres rettidigt herefter. På baggrund heraf igangsættes proces med udbud af indhegning af naturnationalparkerne. Udbuddet skal være afsluttet inden udgangen af 3. kvartal 2021.

De to projektforslag (projektbeskrivelse og forvaltningsplan) blev politisk godkendt og sendt i høring i perioden 28. april til 23. juni 2021. Høringen gav anledning til justerede projektforslag, der blev politisk godkendt i august. Der blev i november 2021 udarbejdet en revideret tidsplan for de to første naturnationalparker med en forventning om indvielse medio 2022. I forbindelse med Miljøstyrelsens myndighedsbehandling af de to projektforslag har der vist sig behov for en forlængelse af tidsplanen, særligt med henblik på screening i forhold til Natura 2000 og miljøvurderingsloven. Dette forventes at betyde, at indvielsen af de to parker vil ske senere i 2022.

Der er gennemført udbud om opsætning af hegnslinjen for begge naturnationalparker. Udbuddet for begge parker blev afsluttet 4. kvartal 2021 med efterfølgende indgåelse af kontrakt.

Delmål 3.1 ikke opfyldt: Der udarbejdes forundersøgelser for fire klima-lavbundsprojekter på ca. 1.000 ha lavbundsjord inden udgangen af 2021.

Der er forundersøgt tre projekter på ca. 700 ha, som er startet som projekter i Landdistriktsprogrammet (LDP), og er dermed "klar" til næste fase. For yderligere et projekt på ca. 700 ha, er der foretaget en delvis forundersøgelse, men der har vist sig behov for supplerende biologisk og teknisk forundersøgelse, som afsluttes 1. halvår 2022. Herudover blev der i 2021 igangsat forundersøgelser på ca. 300 ha, som afsluttes i 2022.

Dele af forundersøgelserne afventer fortsat nyt beregningsgrundlag for fosfor. Desuden er dele af forundersøgelserne afhængige af sæson, som botanisk registrering, arkæologisk undersøgelse mv., hvorfor der kan opstå gensidige afhængigheder, hvilket vil betyde udskydelse af forundersøgelsens afslutning, til undersøgelserne kan foretages. Naturstyrelsen bruger ressourcer på selv at screene projekter, forud for forundersøgelse, for at mindske tab på projektforslag, der ikke vil kunne realiseres.

Mål 8 ikke opfyldt: I løbet af 2021 gennemføres en brugertilfredshedsundersøgelse på "udinaturen.dk", som på skala 1-10 skal opnå bedømmelse på 7 eller derover.

Brugerundersøgelsen blev gennemført som pop-up spørgeskema på "udinaturen.dk" i perioden juni-august 2021. Ca. 4.500 respondenter gennemførte hele spørgeskemaet, hvoraf 81 pct. af de deltagende i undersøgelsen oplevede, at det er nemt og hurtigt at finde de oplysninger, som man har brug for på "udinaturen.dk". Samtidig er gennemsnittet for, hvor sandsynligt det er, at man vil anbefale udinaturen.dk til venner, familie eller en kollega på 6,3 (1=slet ikke og 10=meget).

2.6 Forventninger til det kommende år

Med aftale om finansloven for 2022 blev der afsat yderligere 2 mia. kr. for årene 2023-2024 til at understøtte natur-, vandmiljø- og klimaformål bl.a. gennem udtag af kulstofrig landbrugsjord. Foruden disse blev der på forslag til lov om Tillægsbevilling for 2020, finansloven for 2021 samt på forslag til lov om Tillægsbevilling for 2021 afsat samlet 461 mio. kr. til formålet i Naturstyrelsen. I 2022 vil Naturstyrelsen udarbejde forundersøgelser på i alt 2.000 ha, samt igangsætte detailprojektering af to nye projekter. Indsatsen er med til at understøtte målet om at reducere Danmarks udledning af CO2 med 70 pct. frem mod 2030, hvormed det ikke blot vil være en stor opgave i 2022 men også i årene frem.

Naturstyrelsen fortsætter det arbejde, der er lagt rammer for i Natur- og biodiversitetspakken, herunder etablering af op til 15 nationalparker samt udlægning af op til 75.000 ha urørt skov på statens arealer.

Klimaforandringerne gør, at kysternes yderværker, sluser mv. fortsat oplever en øget påvirkning. Kystdirektoratet har igangsat en gennemgang af kyst- og havneanlæg, hvor staten har et vedligeholdelsesansvar. Gennemgangen vil i 2022 resultere i en investeringsplan, hvormed anlæggene fortsat vil kunne opretholde funktion og sikkerhed, herunder med hensynstagen til en øget klimapåvirkning fra havet.

Regeringen har anmodet om en status på det danske beredskab til håndtering af oversvømmelser, samt hvorvidt og hvordan et varslingsystem herfor kan optimeres. Kystdirektoratet skal i 2022 bidrage til udarbejdelse af en klimatilpasningsplan med særlig fokus på beskyttelse mod oversvømmelser og erosion fra havet. Hertil skal der optimeres på et prognose- og varslingsystem for oversvømmelser, hvilket Kystdirektoratet vil yde bidrag til.

Regeringen lancerede i 2021 en ambition om, at der skal etableres et nationalt sti- og rutenetværk "Danmarks Naturstier – en omvej værd". Der vil blive etableret en sekretariatsfunktion med henblik på opstart af projektet fra 2023. For en generel understøttelse af friluftslivet i Danmark vil der blive videreudviklet på den digitale platform – udinaturen.dk – på baggrund af en brugerundersøgelse, som blev gennemført i 2021.

Med Naturstyrelsens nye vision for vores fælles natur, hvor natur og friluftsliv fremover kommer til at stå som hovedformålet med arealforvaltningen, står Naturstyrelsen over for et paradigmeskifte i forvaltningen af naturen.

Et sådant paradigmeskifte kræver blandt andet en accelerering af den igangværende kompetenceudvikling af medarbejderne og en hurtigere omstilling af arealforvaltningen. Naturstyrelsen vil derfor i 2022 arbejde med et involverende forandringsprojekt, hvor der bl.a. vil være fokus på udvikling af de nødvendige kompetencer og på styrkelse af sammenhængen mellem det centrale og det decentrale lag i styrelsen.

Tabel 5
Forventninger til det kommende år

	Regnskab 2021	Grundbudget 2022
Bevilling og øvrige indtægter	-933,9	-947,6
Udgifter	937,8	951,6
Resultat	3,9	4,0

Anm.: Tabellen er udarbejdet med SKS som kilde.

3. Regnskab

3.1 Anvendt regnskabspraksis

Naturstyrelsen har i 2021 anvendt en regnskabspraksis i henhold til de retningslinjer, som er fastlagt i regnskabsbekendtgørelse nr. 116 om statens regnskabsvæsen af 19. februar 2018 og nærmere beskrevet på www.oav.dk.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen er der anvendt opgavesplit imellem Naturstyrelsen og Statens Administration.

Dispensationer

Naturstyrelsen har Økonomistyrelsens godkendelse til på nogle anlæg (produktionsmateriel i form af skovnings- og landbrugsmaskiner) at anvende saldoafskrivning i stedet for lineær afskrivning. Økonomistyrelsen har ligeledes godkendt, at Naturstyrelsen afskriver udvalgte bygningstyper over 30 år. Dertil kommer, at Naturstyrelsen, efter tilladelse fra Økonomistyrelsen, har nogle bygninger værdiansat på baggrund af nøgletal udarbejdet af det daværende Told & Skat i 2005 som et led i omkostningsreformen.

Der foretages ikke bogføring af lagerbeholdninger i henhold til godkendelse fra Økonomistyrelsen. Dog har Kystdirektoratet en beholdning af sten (granit- og betonblokke mv), som løbende registreres i Navision. Økonomistyrelsen har i skrivelse af 15. december 2010 givet Kystdirektoratet dispensation til at afvige fra standardkontering af varebeholdning.

Af særlige forhold skal det bemærkes, at Naturstyrelsen i 2021 har foretaget nedskrivning af værdien på et antal bygninger. Nedskrivningen er foretaget, da bygningerne nedrives i 2022. Praksis er godkendt af Økonomistyrelsen.

Økonomistyrelsen har meddelt, at styrelsen ikke er omfattet af reglerne for indregning og måling af restante fordringer.

Økonomistyrelsen har i skrivelse af 27. juni 2016 givet Naturstyrelsen dispensation til værdifastsættelse af grunde og arealer i Naturstyrelsen (bvk. 34451). Naturstyrelsen værdifastsætter grunde og arealer i Naturstyrelsen Anlæg og Tilskud (bvk. 34451), svarende til de i Statens Salgs- og Vurderingsregister (SVUR) vurderede værdier. Der foretages en årlig værdiregulering i overensstemmelse hermed.

Kystdirektoratets arealer var i 2020 indregnet i bvk. 34450, men blev efter statsregnskabets godkendelse ressortflyttet til bvk. 44477 pr. 1. januar 2021. Økonomistyrelsen har i skrivelse af 4. januar 2022 givet Naturstyrelsen dispensation til en værdifastsættelse af disse arealer svarende til de i Statens Salgs- og Vurderingsregister (SVUR).

I Kystdirektoratet Anlæg (bvk. 44477) måles og nedskrives infrastrukturaktiver i henhold til notat af 12. november 2013, der er godkendt af Økonomistyrelsen. Økonomistyrelsen har her givet Kystdirektoratet dispensation til værdiansættelse af infrastrukturaktiver ud fra en betragtning af nytteværdi og levetid. Der foretages en årlig værdiregulering i overensstemmelse hermed.

Ændringer og skøn

Naturstyrelsen har en række projekter, hvortil der er givet ekstern medfinansiering. Denne finansiering indregnes i takt med afholdelsen af omkostningerne, efter et forholdstal beregnet på de forventede samlede projektomkostninger og ekstern medfinansiering i hele projektets løbetid. Den løbende indregning er således foretaget med udgangspunkt i det på regnskabsafslutningstidspunktet bedste skøn over de samlede projektomkostninger.

Styrelsen har, jf. aftale med SKAT, opgjort en refordeling af moms. Aftalen med SKAT er, at der fremadrettet anvendes en skønsmetode som grundlag for skønnet over fællesudgifternes anvendelse til styrelsens momsplichtige aktiviteter efter princippet i Momslovens § 38, stk. 2.

Naturstyrelsens omkostningsfordelingsmodel er baseret på en ABC-model (Activity Based Costing). For udvalgte områder fordeles lønomkostninger og/eller overhead med udgangspunkt i det registrerede tidsforbrug på de enkelte opgaver.

Regnskabet aflægges i millioner kr., hvorfor der kan forekomme afrundingsforskelle.

Til udarbejdelsen af det finansielle regnskab er anvendt data fra Navision/SKS. Fortegn er anvendt i overensstemmelse med SKS med mindre andet er anført – og i overensstemmelse med vejledningen om udarbejdelse af årsrapporten eller instruks fra departementet.

Nationalparker

I henhold til tekstanmærkning nr. 110 i Finansloven for 2021 står Naturstyrelsen for bogføringen for de fem nationalparkfonde, der er uafhængige organer inden for den statslige forvaltning. Det fremgår af lovbemærkningerne, at miljøministeren fører tilsyn med fondene. Det er Naturstyrelsen, der i 2021 har tilsynsforpligtelsen med nationalparkfondene. Naturstyrelsen foretager desuden alle regnskabsregistreringer for nationalparkfondene, samt repræsenterer staten i nationalparkbestyrelserne. Hvis Naturstyrelsen bliver bekendt med relevante forhold som regnskabsførende styrelse, gør Naturstyrelsen departementet opmærksom herpå.

Den enkelte nationalparkfond ledes af en bestyrelse udpeget af miljøministeren. På finansloven er der under § 23.31.20 Nationalparker afsat bevillinger til nationalparkfondene, som derefter disponeres til konkrete formål af den enkelte nationalparkbestyrelse. Nationalparkbestyrelserne udarbejder et budget, som skal godkendes af Naturstyrelsen som tilsynsmyndighed, der udmønter bevilling til de enkelte nationalparker disponering.

Nationalparkfondenes udgifter og indtægter regnskabsføres i Naturstyrelsens regnskab, jf. finanslovens § 23.31.20 Nationalparker. De regnskabsmæssige poster foretages af Naturstyrelsen efter godkendelse af nationalparksekretariatene med angivelse af specifikke stedkoder og opgavenumre samt særskilt delregnskab, således at nationalparkfondenes regnskab kan udskilles fra Naturstyrelsens øvrige regnskab.

I praksis overføres årets bevilling fra § 23.31.20 Nationalparker til § 23.31.01 Naturstyrelsen i starten af året. I Naturstyrelsen placeres årets bevilling på en balancekonto, hvorfra der indtægtsføres i driften på baggrund af kvartalsvise opgørelser af de afholdte omkostninger og indtægter, således at Naturstyrelsens resultatopgørelse netto ikke påvirkes.

Nationalparkfondenes løbende omkostninger og indtægter indgår i Naturstyrelsens udgiftsopfølgning, der kvartalsvis fremsendes til departementet. Hvis en nationalparkfond har et mindreforbrug i forhold til bevillingen, vil beløbet fremgå af balancekontoen.

Naturstyrelsen har behov for at kunne opgøre anlægsaktiverne med henblik på at kunne opgøre en korrekt anlægsnote i årsrapporten. Økonomistyrelsen har godkendt, at anlægsaktiverne i 2021 registreres efter samme principper som tidligere (efter de udgiftsbaserede regler).

Årets økonomiske resultater for nationalparkfondene fremgår som bilag til nærværende årsrapport.

3.2 Resultatopgørelse

Resultatet er samlet for virksomheden, og omfatter følgende hovedkonto: § 23.31.01. Naturstyrelsen.

Naturstyrelsens resultat for 2021 blev et underskud på 3,9 mio. kr., som overføres til Overført overskud under egenkapitalen. Se i øvrigt analyse og vurdering af årets resultat i afsnit 2.2. Ledelsesberetning.

Tabel 6
Resultatopgørelse

Note	(mio. kr.)	2020	2021	2022 (Grundbudget)
	Ordinære driftsindtægter			
	Bevilling	-299,7	-193,2	
	Salg af varer og tjenesteydelser			
	Eksternt salg af varer og tjenesteydelser	-413,9	-401,6	
	Internt statsligt salg af varer og tjenesteydelser	-24,1	-24,4	
	Tilskud til egen drift	-23,3	-117,8	
	Gebyrer	0,0	0,0	
	Ordinære driftsindtægter i alt	-761,0	-737,0	-947,7
	Ordinære driftsomkostninger			
	Ændring i lagre	0,0	0,0	
	Forbrugsomkostninger			
	Husleje	7,2	7,1	
	Forbrugsomkostninger i alt	7,2	7,1	
	Personaleomkostninger			
	Lønninger	297,6	314,0	
	Pension	46,3	48,4	
	Lønrefusion	-8,7	-9,4	
	Andre personaleomkostninger	1,1	1,6	
	Personaleomkostninger i alt	336,4	354,5	
3	Af- og nedskrivninger	42,0	45,8	
	Internt køb af varer og tjenesteydelser	28,9	27,9	
	Andre ordinære driftsomkostninger	417,7	402,5	
	Ordinære driftsomkostninger i alt	832,2	837,8	910,2
	Resultat af ordinære drift	71,2	100,8	-37,5
	Andre driftsposter			
	Andre driftsindtægter	-138,7	-196,8	
	Andre driftsomkostninger	32,4	55,8	
	Resultat før finansielle poster	-35,1	-40,2	
	Finansielle poster			
	Finansielle indtægter	-0,2	-0,2	
	Finansielle omkostninger	46,9	44,2	41,5
	Resultat før ekstraordinære poster	11,7	3,9	4,0
	Ekstraordinære poster			
	Ekstraordinære indtægter	0,0	0,0	
	Ekstraordinære omkostninger	0,0	0,0	
	Årets resultat	11,7	3,9	4,0

Anm.: Der er i regnskab 2021 registreret indtægter fra EU's genopretningsfacilitet, svarende til de afholdte udgifter for de aktiviteter, som de modtagne midler fra EU finansierer. Beløbet på i alt 91,8 mio. kr. er indeholdt i tilskud til egen drift.

Resultatdisponering

Tabel 7
Resultatdisponering

Disponeret til bortfald	(mio. kr.)
Disponeret bortfald	0,0
Disponeret til udbytte til statskassen	0,0
Disponeret til overført overskud	-3,9

Anm: Tabellen er udarbejdet med SB som kilde.

Naturstyrelsen har i perioden 2017-2021 årligt haft underskud, dog uden at det akkumulerede overskud er negativt. Fra 2017 og frem skyldes underskuddet bl.a. udflytningen til Randbøl og fra 2018 skyldes det også effektiviseringskrav ifm. fusion mellem Naturstyrelsen og Kystdirektoratet. Underskuddet kan desuden i de enkelte finansår henføres til følgende:

- I 2017: Straksafskrivninger af styrelsens bygningsmasse på 17,1 mio. kr.
- I 2018: Straksafskrivning af styrelsens bygningsmasse på 13,0 mio. kr.
- I 2019: Mindreindtægter sfa. midlertidigt vigende træpriser på 14,0 mio. kr., overført bevilling til Fødevarestyrelsen på 10 mio. kr. og straksafskrivning af styrelsens bygningsmasse på 10 mio. kr.
- I 2020: Mindreindtægter sfa. midlertidigt vigende træpriser på 25,0 mio. kr., covid-19 konsekvenser uden kompensation på 18 mio. kr. og straksafskrivning af styrelsens bygningsmasse på 5 mio. kr.
- Merforbruget i 2021 forklares i afsnit 3.4.

Forklaring til tilbageførte hensættelser og periodiseringer.

Nedenstående oversigt oplister tilbageførte hensættelser og periodiseringer i Naturstyrelsens regnskab på standardkonto 61,76 og 96 samt forklaringen på tilbageførslerne.

Tilbageførte hensættelser og periodiseringsposter

	(mio. kr.)	Årsag
Periodisering, aktiv	-1,8	Periodisering fra 2020 er tilbageført i 2021, idet disse var kortfristede.
Hensættelse til retablering	-0,8	Hensættelse er gennemgået og i 2021 ajourført med bortfald af retableringsforpligtelser.
Hensættelse til rådighedsløn, ventepenge	-1,1	Det hensatte beløb på i alt 3,3 mio. kr. er tilbageført med afholdte udgifter i 2021 samt mindre restbeløb.
Regulering af landbrugsstøtte	-0,7	Det hensatte beløb er tilbageført med regulering for 2020, da denne er opgjort.
Hensættelser til engangsvederlag, åremål og resultatløn 2020	-4,1	Hensættelsen vedrørte 2020 og er tilbageført i 2021.

Anm: Det bemærkes at der er foretaget nye periodiseringer og hensættelser i 2021. Opgørelse er oplyst i noterne.

3.3 Balancen

Tabel 8
Balancen

Note	Aktiver (mio. kr.)	2020	2021	Note	Passiver (mio. kr.)	2020	2021
-	Anlægsaktiver				Egenkapital		
1	Immaterielle anlægsaktiver				Reguleret egenkapital (Startkapital)	29,9	29,9
	Færdiggjorte udviklingsprojekter	12,5	12,0		Opskrivninger	0,0	0,0
	Erhvervede koncessioner	0,2	0,1		Reserveret egenkapital	0,0	0,0
	Udviklingsprojekter under opførelse	3,9	0,0		Bortfald	0,0	0,0
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	16,6	12,0		Udbytte til staten	0,0	0,0
2	Materielle anlægsaktiver				Overført overskud	47,6	43,7
	Grunde, arealer og bygninger	894,9	843,5	6	Egenkapital i alt	77,5	73,6
	Infrastruktur	0,0	0,0		Hensatte forpligtelser	9,3	17,5
	Transportmateriel	14,5	15,2		Langfristede gælds- poster		
	Produktionsanlæg og maskiner	25,3	24,6	7	FF4 Langfristet gæld	917,1	836,0
	Inventar og IT-udstyr	3,9	1,7		Donationer	83,3	82,8
	Igangværende arbejder for egen regning	15,0	12,0		Prioritetsgæld	0,0	0,0
	Materielle anlægsaktiver i alt	953,6	897,0		Anden langfristet gæld	0,0	0,0
	Finansielle anlægsaktiver				Langfristet gæld i alt	1.000,4	918,8
	Statsforskrivning	29,9	29,9		Kortfristede gælds- poster		
	Øvrige finansielle anlægsaktiver	0,0	0,0		Leverandører af varer og tjenesteydelser	83,2	93,3
	Finansielle anlægsaktiver i alt	29,9	29,9	8	Anden kortfristet gæld	0,4	31,6
	Anlægsaktiver i alt	1.000,1	939,0		Skyldige feriepenge	59,5	25,9
	Omsætningsaktiver			9	Igangværende arbejder	33,2	30,7
	Varebeholdninger	1,1	2,2		Periodeafgrænsningsposter	0,0	0,0
4	Tilgodehavende	192,8	299,0		Kortfristet gæld i alt	176,4	181,6
5	Periodeafgrænsningsposter	1,8	1,7		Gæld i alt	1.176,8	1.100,4
	Værdipapirer	0,0	0,0				
	Likvide beholdninger						
	FF5 uforrentet konto	63,9	62,5				
4	FF7 finansieringskonto	3,8	-112,9				
	Andre likvider	0,0	0,0				
	Likvide beholdninger i alt	67,7	-50,4				
	Omsætningsaktiver i alt	263,4	252,5				
	Aktiver i alt	1.263,6	1.191,4		Passiver i alt	1.263,6	1.191,4

Notehenvisninger, jf. afsnit 4.1, note 1-9:
Eventualforpligtelser note 10

Anm.: Balancen er udarbejdet med SKS som kilde, idet der dog er foretaget reklassifikation mellem periodeafgrænsningsposter og anden gæld, jf. vejledning til årsrapport 2021. Tabellens fortegn afviger dog fra SKS, idet passiver ikke vises med negativt fortegn. Årets primokorrekationer og flytning mellem bogføringskredse er indeholdt i saldoen for 2020, jf. også note 1.

3.4 Egenkapitalforklaring

Naturstyrelsens samlede egenkapital er ved udgangen af 2021 på 73,6 jf. SB og SKS.

Tabel 9
Egenkapitalforklaring

Egenkapital primo 2021 (mio. kr.)	2020	2021
Reguleret egenkapital primo	-28,3	29,9
+Ændring i reguleret egenkapital	-1,6	0,0
Reguleret egenkapital ultimo	-29,9	29,9
Overført overskud primo	-59,3	47,6
+Overført fra årets resultat	11,7	-3,9
Overført overskud ultimo	-47,6	43,7
Egenkapital ultimo	-77,5	73,6

Der er i 2021 et underskud ift. bevilling på 3,9 mio. kr. Underskuddet skyldes udover COVID-19 konsekvenser uden kompensation og straksafskrivninger af styrelsens bygningsmasse på knap 5 mio. kr. især, at der i medfør af akt. 140 af 16. december 2021 er indbudgetteret indtægtsbevilling på 132 mio. kr., hvortil Naturstyrelsen kun har kunnet indtægtsføre 91,8 mio. kr. Det påvirker således årets resultat med 40,2 mio. kr. i merforbrug. Når der ses bort fra aktstykkets konsekvenser, var Naturstyrelsens direkte mindreforbrug på statsvirksomheden på 36,3 mio. kr.

3.5 Likviditet og låneramme

Tabel 10
Udnyttelse af låneramme

	2021 (mio. kr.)
Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver	826,3
Låneramme	1.277,7
Udnyttelsesgrad i pct.	64,7

Anm.: Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver er ekskl. donationer.

3.6 Opfølgning på lønsumsloft

Naturstyrelsen har status af statsvirksomhed, og er derfor ikke omfattet af lønsumsloft, jf. Budgetvejlednings punkt 2.7.3.

3.7 Bevillingsregnskabet

Tabel 11
Bevillingsregnskab

Hovedkonto	Navn	Bevillings- type	(mio. kr.)	Bevilling	Regnskab	Afvigelse	Videreførelse ultimo
Drift							
23.31.01.	Naturstyrelsen	Statsvirksomhed	Udgifter	923,0	937,8	-14,8	43,7
			Indtægter	-729,8	-740,7	10,9	
Administrerede ordninger							
23.31.03.	Testcenter Østerild	Anden bevilling	Udgifter	0,0	2,2	-2,2	42,0
			Indtægter	0,0	-1,5	1,5	
23.31.06.	Tilskud til oprensning	Anden bevilling	Udgifter	26,7	26,4	0,3	0,0
			Indtægter	26,7	26,4	0,3	
23.31.07.	Tilskud til natur og klimatilpasning mv.	Reservationsbevilling	Udgifter	5,5	3,3	2,2	8,2
			Indtægter	-2,5	-0,3	-2,2	
23.31.08.	Puljer til diger og kystbeskyttelse mv.	Reservationsbevilling	Udgifter	90,8	90,6	0,2	0,7
			Indtægter	0,0	0,0	0,0	
23.31.20.	Nationalparker	Reservationsbevilling	Udgifter	47,0	47,0	0,0	23,6
			Indtægter	0,0	0,0	0,0	
23.31.25.	Øvrige tilskud	Reservationsbevilling	Udgifter	5,0	0,0	5,0	5,0
			Indtægter	0,0	0,0	0,0	
Anlæg							
23.31.02.			Udgifter	0,0	0,0	0,0	36,9

	Salg af ejendomme	Anlægsbevilling	Indtægter	0,0	-71,7	71,7	
23.31.04.	Arealforvaltning	Anlægsbevilling	Udgifter	496,3	271,7	224,6	720,8
			Indtægter	-63,8	-168,4	104,6	
23.31.09.	Kystbeskyttelse havne mv.	Anlægsbevilling	Udgifter	256,1	224,0	32,1	176,6
			Indtægter	-26,2	-22,9	-3,3	

Anm.: Hovedkonto 24.74.01. og 24.74.05. fremgår ikke af tabellen, selvom der er delregnskaber tilknyttet hertil. Det skyldes, at delregnskaberne er inaktive og vil blive lukket i 2022. Der er hverken bevilling, balance eller resultatposter på delregnskaberne. Videreførelser er angivet med positivt fortegn, også jf. tabel 2. I forbindelse med bevillingsafregningen for 2021 er der registreret bortfald på 0,3 mio. kr. på § 23.31.08.40. Tilskud til flytning af Rubjerg Knude fyr som følge af tilbageførelse af en del af tilsagnet om tilskud, idet flytning blev billigere end bevillingen. Der er ydermere sket bortfald på 2,2 mio. kr. på § 23.31.07.40. Tilskud vedr. LIFE-projekter og ikke videreført tilsvarende indtægtsbevilling, idet der på kontoen har været afholdt færre udgifter og oppebåret færre indtægter ift. bevillingen. På § 23.31.02.10. Salg af sommerhusgrunde er der ikke omflyttet indtægter for 34,8 mio. kr., svarende til den resterende del af de oprindelige indtægtskrav indbudgetteret på FL8 og FL10, hvorfor disse nu er opfyldt. På bevillingsafregningen er der også omflyttet 6,8 mio. kr. fra § 23.31.04.10. Statslig skovrejsning til § 23.31.04.80. Naturnationalparker, da der havde været en tastefejl i bevillingssystemet. Bevillingen var givet til fordyrelse af naturnationalparkerne Fussingø og Gribskov. Kilde: Tabellen er udarbejdet med SB-systemet og SKS som kilde.

4. Bilag

4.1 Noter til resultatopgørelse og balance

Tabel 12

Note 1. Immaterielle anlægsaktiver

(mio. kr.)	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	I alt
Kostpris	46,7	4,0	50,7
Primokorrekationer og flytning ml. bogføringskredse			
Tilgang	3,8	0,0	3,8
Afgang	-0,2	0,0	-0,2
Kostpris pr. 31.12.2021	50,3	4,0	54,3
Akkumulerede afskrivninger	-38,3	-3,9	-42,2
Akkumulerede nedskrivninger			
Akkumulerede af- og nedskrivninger pr. 31.12.2021	-38,3	-3,9	-42,2
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2021	12,0	0,1	12,0
Årets afskrivninger	-4,2	-0,1	-4,3
Årets nedskrivninger	0,0		
Årets af- og nedskrivninger	-4,2	-0,1	-4,3

(mio. kr.)	Udviklingsprojekter under udførelse
Primo saldo pr. 1. januar 2021	3,9
Tilgang	-0,1
Nedskrivninger	
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	-3,8
Kostpris pr. 31.12.2021	0,0

Anm.: Der er forskel mellem årets af- og nedskrivninger i tabel 13 og 14 og årets af- og nedskrivninger i tabel 6 resultatopgørelsen, idet der ved salg sker tilbageførsel i balancen af af- og nedskrivninger for afgangsførte anlæg i året.

Tabel 13

Note 2. Materielle anlægsaktiver

(mio. kr.)	Grunde, arealer og bygninger	Infrastruktur	Produktionsanlæg og maskiner	Transportmateriel	Inventar og IT-udstyr	I alt
Kostpris	1.304,0	8,8	129,6	50,7	15,6	1.508,7
Primokorrekationer og flytning ml. bogføringskredse	-26,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-26,7
Tilgang	29,0	0,0	6,1	6,0	0,1	41,2
Afgang	-87,1	0,0	-8,0	-2,5	-0,1	-97,7
Kostpris pr. 31.12.2021	1.219,2	8,8	127,7	54,2	15,6	1.425,5
Akkumulerede afskrivninger	-368,5	0,0	-103,1	-39,0	-13,9	-524,5
Akkumulerede nedskrivninger	-7,2	-8,8	0,0	0,0	0,0	-16,0
Akkumulerede af- og nedskrivninger pr. 31.12.2021	-375,7	-8,8	-103,1	-39,0	-13,9	-540,4
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2021	843,5	0,0	24,6	15,2	1,7	885,0
Årets afskrivninger	6,5	0,0	1,2	-2,9	-2,2	2,7
Årets nedskrivninger	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Årets af- og nedskrivninger	6,7	0,0	1,2	-2,9	-2,2	2,9

(mio. kr.)	Igangværende arbejder for egen regning
Primo saldo pr. 1. januar 2021	15,0
Tilgang	28,1
Nedskrivninger	
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	-31,0
Kostpris pr. 31.12.2021	12,0

Anm.: Der er forskel mellem årets af- og nedskrivninger i tabel 13 og 14 og årets af- og nedskrivninger i tabel 6 resultatopgørelsen, idet der ved salg sker tilbageførsel i balancen af af- og nedskrivninger for afgangsførte anlæg i året. Årets primokorrekationer og flytning mellem bogføringskredse skyldes flyt af ejendom fra Miljøstyrelsen – bfk. 43100 til Naturstyrelsen – bfk. 34450 samt flyt af kystdirektoratets arealer fra drift – bfk. 34450 til anlæg – bfk. 44477. Flytningerne er godkendte af Statsregnskabet. Disse korrekationer påvirker tillige primosaldoen for mellemværende ved ressortændringer under anden kortfristet gæld.

Note 3

Nedskrivninger

Naturstyrelsen har i 2021 foretaget en nedskrivning på 3,5 mio. kr., svarende til værdien af et antal bygninger, som i 2021 er besluttet nedrevet. Beløbet er indeholdt i afskrivningerne.

Af de i 2020 besluttede nedrivninger, viste der sig efterfølgende i 2021 en usikkerhed i forhold til at kunne opnå nedrivningstilladelser, og herudover blev det for en enkelt bygning efterfølgende besluttet, at der i stedet skulle ske en renovering. Der er som følge heraf foretaget en genopskrivning på 1,2 mio. kr.

Note 4

Tilgodehavende

I saldoen indgår et tilgodehavende på 91,8 mio. kr., svarende til de afholdte udgifter for de aktiviteter, som midlerne fra EU's genopretningsfacilitet finansierer, jf. i øvrigt akt 140 af 16. december 2021. Akt 140, og tilgodehavendet afledt heraf, har en indvirkning på saldoen på FF7 finansieringskontoen.

Nationalparkfondenens andel af det opgjorte tilgodehavende vedrørende igangværende arbejde for fremmed regning udgør 35,1 mio. kr.

Tab på debitorer

Det samlede tab på debitorer er opgjort til 0,2 mio. kr., hvilket samlet anses som mindre væsentligt i forhold til det samlede salg.

Note 5

Periodeafgrænsningsposter, aktiv

(Mio. kr.)	2021
Forudbetalte fakturaer og lign.	0,1
SLS Forudløn	1,6
I alt	1,7

Note 6

Hensatte forpligtelser

(Mio. kr.)	2021
Retableringshensættelser	0,1
Engangsvederlag, åremåls- og resultatlønhensættelser 2021	4,4
Oprensning, Esbjerg	5,8
Regulering af landbrugsstøtte	6,3
Erstatning	0,9
I alt	17,5

Anm.: Tabellens fortegn afviger fra SKS, idet passiver ikke vises med negativt fortegn i balancen.

Note 7

FF4 Langfristet gæld

Differencen mellem FF4 kontoen og anlæg skyldes, at opgørelsen af likviditetsflytningen først sker efter lukningen af regnskabet, dvs. flytningen af likviditeten sker i det efterfølgende regnskabsår.

Note 8

Skyldige feriepenge

Den opgjorte feriepengeforpligtelse består af:

(Mio. kr.)	2021
Indefrossen ferie	0,1
Skyldig ferie	25,8
I alt	25,9

Anm.: Tabellens fortegn afviger fra SKS, idet passiver ikke vises med negativt fortegn i balancen.

Naturstyrelsen har i 2021 indfriet forpligtelsen for den indefrosne ferie, hvilket i det væsentligste forklarer udviklingen i forhold til primo. Ultimo saldoen 2021 i forhold til den indefrosne ferie består således alene af en periodisering af indkseringen af den indefrosne ferie for perioden 1. juni 2021 – 31. august 2021 samt en mindre efterregulering af den opgjorte indefrosne ferie, hvor afregning først sker i 2022.

Nationalparkfondenens andel af den opgjorte feriepengeforpligtelse udgør 1,8 mio. kr.

Note 9

Kortfristet gæld – igangværende arbejder

I saldoen indgår nationalparkfondenenes bevilling, der i starten af året placeres på kontoen som en gæld (igangværende arbejde for fremmed regning). Naturstyrelsen har nedskrevet gælden i takt med nationalparkfondenenes forbrug. Samlet set henstår ultimo 2021 en kortfristet gældsforpligtelse på 21,2 mio. kr. vedrørende de fem nationalparkfonde.

Note 10

Eventualforpligtelser- og aktiver

1. Kloakering af kolonihaver

Naturstyrelsen udlejer arealer med ca. 7.000 kolonihavelodder, hvoraf ca. 2.904 endnu ikke er kloakeret. 543 kolonihaver kloakeres i 2022-2023 iht. påbud fra Rødovre Kommune. Derudover er der varslet påbud for enkelte andre kolonihaver. De resterende 2.361 kolonihavelodder, som endnu ikke er spildevandskloakeret, forventes at skulle kloakeres inden for en årrække, jf. miljøbeskyttelsesloven § 28 stk. 4. Naturstyrelsen estimerer at have eventualforpligtelser for 186 mio. kr. over en årrække til kloakering af de resterende 2.361 havelodder.

2. Willestrup Gods – omlægning af vandløb

Retssag om manglende opfyldelse af aftale om naturgenopretning. Naturstyrelsen har stævnet modparten for 2,6 mio. kr. Sagsøgte har taget forbehold for at rejse modkrav under retssagen. Størrelsen af dette er endnu ukendt. Kun hvis retssagen tabes, vil eventualforpligtelsen kunne blive aktualiseret.

3. Erstatningssag Mountain Bike

Skadelidte har anlagt sag mod Naturstyrelsen i forbindelse med en mountainbikeulykke på en af Naturstyrelsens stier. Skadelidte har ved retten fået medhold i, at Naturstyrelsen har handlet ansvarspådragende ved ikke tilstrækkeligt at sikre, at cyklister blev advaret om en afspærring på tværs af en markvej. Retten nedsatte dog erstatningskravet 1/3 pga. egen skyld hos skadelidte. Skadelidte havde alene nedlagt påstand om anerkendelse af ansvar, og det økonomiske krav er endnu ikke endeligt opgjort fra skadelidtes side.

4. Privat lodsejer

En igangværende retssag, hvor en nabo-lodsejer mener, at manglende vedligehold af dræn har medført skade m.v. på hans ejendom.

Syn- og skønssagen er afsluttet til fordel for Naturstyrelsen. Det er endnu ikke afklaret om lodsejeren vil fortsætte retssagen, hvor han har fremsat krav på ca. 1,5 mio. kr.

5. Erstatningskrav vedr. vandskade, Langelandsfortet

Langelandsfortet ejes af Naturstyrelsen, men er lejet ud til Langelands Museum. En bunker blev omkring årsskiftet 2019/2020 oversvømmet som følge af, at et afvandingsrør var fyldt af trærodde. Museet har rejst krav mod Naturstyrelsen, om dækning af udgifter på 0,3 mio.kr. til affugning/udtørring, eludgift og mindre reparationer. Forhandlinger pågår.

6. Sag om skader på mole

Retssag, hvor Thisted Kommune har påberåbt mangler ved Nr. Vorupør Læmole, der blev renoveret i 2012 af Kystdirektoratet forud for overdragelse til Thisted Kommune i 2013. Kystdirektoratet fastholder, at der er tale om manglende vedligehold efter overdragelsen, og ikke skjulte mangler i forbindelse med renoveringsarbejdet. Kystdirektoratet er stævnet for 4,5 mio. kr., samt for at have været i ond tro ved overdragelse af molen til Thisted Kommune. Der er afholdt skønforretning, hvor det blev vurderet, at der er behov for en supplerende dykkerundersøgelse. Grundet vejrforholdene har dette ikke været muligt i 2021. Hovedforhandling ved byretten forventes gennemført i 2022 eller 2023.

7. Lønstrupsagen

Foreningen for kystsikring Lønstrup Syd-Vest har stævnet Kystdirektoratet (nu Naturstyrelsen) med følgende 3 principale og én subsidiær påstand: 1) Kystdirektoratet tilpligtes at betale sagsøger erstatning for værdiforringelse på 42.9 mio. kr. 2) Kystdirektoratet tilpligtes at betale sagsøger erstatning for omkostninger til nedrivning og bortskaffelse af ejendomme på i alt 0,2 mio.kr. 3) Kystdirektoratet tilpligtes at betale erstatning for tabte lejeindtægter på i alt 2,1 mio.kr. Kystdirektoratet har påstået frifindelse. Sagen forventes hovedforhandlet i byretten i 2022. Sagen behandles sammen med en anden retssag med samme sagsøger, hvor der dog ikke kræves erstatning.

8. Person- og tingsskade

Sagsøger ønsker, at Naturstyrelsen anerkender et ansvar for skader, som følge af et dødt træ er væltet ud på en vej. Naturstyrelsen mener ikke at være ansvarlig. Skadelidtes krav er ikke endeligt opgjort, men foreløbigt oplyst til 250.000 kr. Sagen forventes afgjort ved byretten i 2022.

9. Privat lodsejer

En nabo til vådområdeprojektet Tim Enge har anlagt civil retssag, hvor det bl.a. gøres gældende, at Naturstyrelsen skal tilpligtes at ekspropriere lodsejerens ejendom for 2,5 mio.kr., som følge af følgerne fra projektet. Sagen har tidligere været indbragt for overtaksationskommissionen, hvor afgørelsen gik naboen imod.

10. Renovering af Houstrup Strandvej

Naturstyrelsen har rejst krav mod Energinet og Forsvaret om erstatning for ødelagt asfalt-strækning på ca. 1 km ved Blåbjerg Plantage, som følge af tung kørsel på vejstrækningen i forbindelse med store militærøvelser samt store anlægsarbejder. Kravet udgør 1-2 mio.kr. afhængig af hvilken udbedringsløsning, der vælges. Der pågår dialog mellem parterne.

11. Skelsag Hanstholm Camping

Forpagter af campingpladsen mener at have vundet hævnd til et areal tilhørende Naturstyrelsen. Naturstyrelsen har fået medhold ved skelforretning og ved byretten, hvor Naturstyrelsen fik tilkendt 120.800 kr. i erstatning for fældede træer på styrelsens areal, foruden beløb til dækning af omkostningerne til skelsag og retssag. Modparten har anket byrettens dom.

12. Bella-servitut

Naturstyrelsen fik i 2020 indbetalt 5,6 mio. kr., svarende til 45 pct. af den indbetalte tillægskøbesum på 12,5 mio. kr. for 7.731 etm², fra Københavns Kommune med forbehold, eftersom bygherre er uenig i opkrævningen heraf. Retssag pågår.

13. Telenor

Økonomistyrelsen har på statens vegne kørt sag mod Telenor. Københavns Byret afsagde dom den 7. januar 2022, i hvilken forbindelse staten fik medhold. Ankefristen udløber pr. 4. februar 2022. Såfremt sagen ikke ankes til Landsretten, vil Naturstyrelsen modtage 0,9 mio. kr. for Telenors uretmæssige opkrævning fra styrelsen i udsvingsperioden for den tidligere Telefoniaftalen i perioden 1. maj 2018 til 31. marts 2019.

4.2 Indtægtsdækket virksomhed

Naturstyrelsen skal ikke regnskabsføre for indtægtsdækket virksomhed på særskilte underkonti, jf. FL21 § 23.31.01. Særlige bevillingsbestemmelse 2.7.2.

4.3 Fællesstatslige løsninger

Naturstyrelsen har ingen fællesstatslige løsninger.

4.4 Gebyrfinansieret virksomhed

Naturstyrelsen har ingen gebyrfinansieret virksomhed.

4.5 Tilskudsfinansieret aktiviteter

Naturstyrelsen har status af statsvirksomhed, og der skal derfor ikke regnskabsføres for tilskudsfinansieret aktiviteter, jf. Budgetvejledningens punkt. 2.7.5.

4.6 Forelagte investeringer

Tabel 14
Oversigt over igangværende anlægsprojekter [mio. kr.]

Igangværende anlægsprojekt	Senest forelagt	Byggestart	Forventet afslutning	Afholdte udgifter i alt	Afholdte udgifter, indeværende år	Godkendt totaludgift
Klimalavbundsprojekt Sejersbæk Kog	Akt. 244 af 27. maj 2021	2021	2026	1,8	1,8	134,4
Klimalavbundsprojekt Kvorning	Akt. 368 af 27. maj 2021	2021	2025	84,3	84,3	134,8
Oprydning Erdkehlgraven	Akt. 103 af 28. marts 2019	2019	2022	16,5	1,9	25,7

Anm: Oprydning i Erdkehlgraven var forudsat afsluttet i 2020, men er grundet domstolsafgørelse og efterfølgende anke er arbejdet udskudt til 2022.

Totaludgiften for klimalavbundsprojekterne Sejersbæk Kog og Kvorning er angivet som bruttoudgift. Der er en forventet indtægt ved gensalg af arealer på hhv. 50,0 mio. kr. og 70,0 mio. kr.

4.7 IT-omkostninger

Tabel 15
IT-omkostninger

Sammensætning	2021 (mio. kr.)
Interne personaleomkostninger til it (it-drift/-vedligehold/-udvikling)	5,1
it-systemdrift	3,6
It-vedligehold	3,3
It-udviklingsomkostninger	5,9
Udgifter til it-varer til forbrug	3,8
I alt	21,7

Anm: Tabellen omfatter ikke intern statslig køb af IT, hvorfor Naturstyrelsens køb af ydelser hos statens IT ikke medgår.

4.8 Nationalparkerne

4.8.1 Skema 1: Nationalpark Thy

Korte fakta om nationalparken

Nationalparkfond Thy har til ansvar at etablere og udvikle Nationalpark Thy, der med 244 km² rummer en enestående og storslået klitnatur, der er skabt af havet, vinden, sandet og saltet. Området rummer desuden en historie om menneskets kamp mod naturens kræfter gennem århundreder. Visionen er, at den værdifulde natur styrkes og beskyttes, og samtidig kan være til gavn og glæde for lokalsamfundet.

Nationalparkfonden beskæftigede ultimo 2021 tolv ansatte. Hertil kommer en stor indsats fra de medvirkende organisationer i bestyrelse og råd, samt ca. 250 aktive frivillige.

Uddrag fra årsberetning

2021 blev året hvor vi i forsommeren kunne slå dørene op for første gang til Nationalparkcenter Thy, som i løbet af det første halve år rundede mere end 50.000 besøgende, herunder også et besøg af Hendes Majestæt Dronning Margrethe 2. Centret er blevet en realitet efter mange år og med markante donationer fra A. P. Møller Fonden, Realdania, Nordea-fonden, Augustinus Fonden, William Demant Fonden, Sportgoodsfonden, Thisted Kommune, samt fra 240 virksomheder, foreninger og privatpersoner.

En basisregistrering af karplanter er afsluttet i 2021 – med fund af 429 forskellige arter. I samarbejde med Aarhus Universitet blev der i 2021 skabt et vigtigt vidensgrundlag for naturforvaltning i fremtiden ved at kortlægge en række sjældne og truede arters krav til levesteder m.v. gennem hele deres livscyklus.

Et nyt friluftskort blev udgivet i forsommeren 2021 til cyklister, vandrere, ryttere m.m. Der er arbejdet med et koncept, der skal sikre, at besøgende i nationalparken udøver en hensigtsmæssig adfærd. Herudover er der arbejdet med en større opgradering af Nationalpark Thys app, som skal hjælpe gæsterne lettere rundt. Endelig er arbejdet med tredje generation nationalparkplan for 2022-28 kommet et godt stykke videre. Planen sendes i høring i foråret 2022.

Resultatopgørelse

	(kr.)
Indtægter	
Finanslovsbevilling	9.400.000
Konsulentbesparelser	-100.000
Bevilling i alt	9.300.000
Øvrige indtægter	
Administration, budget og bevilling	6.985
Nationalparkcenter Thy	594.422
Vores Natur	9.375
Lodbjerg Fyr	584.604
Lodbjerg Fyr – Kaffestue	470.972
Stenbjerg Landingsplads	85.893
Øvrige indtægter i alt	1.752.251
Indtægter på eksternt finansierede projekter	
Trædesten til naturen – Nationalparkcenter	12.565.318
Trædesten til naturen - Lodbjerg Fyr	144.904
Trædesten til naturen - Formidling & friluftsliv	752.113
Trædesten til naturen - Bedre forhold mellem natur og menneske	735.770

Trædesten til naturen - Involverende naturformidling	241	
Trædesten til naturen - Ekstra Frivilligkoordinator	516.251	
Nyt kloakanlæg på Lodbjerg Fyr (se note)	69.599	
Lodbjerg Fyr – Forplads	7.025	
Indtægter på eksternt finansierede projekter i alt	14.791.221	
Indtægter i alt	25.843.472	
Udgifter		
Udviklings- og driftsopgaver		
Nationalparkplan & beretning	456.314	
Bestyrelse, råd og udvalg	736.011	
Administration, budget og bevilling	1.444.225	
Informationsvirksomhed	100.458	
Formidlingssteder	27.553	
Nationalparkcenter Thy	1.008.498	
Friluftsfaciliteter	3.000	
Naturlig hydrologi	602.388	
Forøge sammenhæng i klithedenatur	634.460	
Vidensgrundlag for adaptiv naturforvaltning	439.422	
Et stærkt brand, inkl. Formidling	376.504	
Netværk af frivillige	445.410	
Koordinationsforum for erhvervsudvikling	13.066	
Nationalpark Thy produkter	15.798	
Forskning og brobygning	82.479	
Kulturhistorisk atlas	19.558	
Naturmøde Hirtshals	6.012	
Vores Natur	3.082	
Lodbjerg Fyr	1.039.249	
Lodbjerg Fyr – Kaffestue	226.699	
Stenbjerg Landingsplads	133.095	
Svaneholmhus	127.071	
Toilet Langemole	66.473	
Nationalparken i skolen	9.010	
Team og Kompetenceudvikling	113.616	
Udviklings- og driftsopgaver i alt	8.129.451	
Eksternt finansierede projekter		
Trædesten til naturen – Nationalparkcenter	14.321.845	
Trædesten til naturen – Lodbjerg Fyr	214.613	
Trædesten til naturen – Formidling & friluftsliv	2.166.587	
Trædesten til naturen – Bedre forhold mellem natur og menneske	848.970	
Trædesten til naturen – Involverende naturformidling	1.123	
Trædesten til naturen – Ekstra Frivilligkoordinator	529.244	
Nyt kloakanlæg på Lodbjerg Fyr (se note)	139.199	
Lodbjerg Fyr – Forplads	8.915	
Eksternt finansierede projekter	18.230.496	
Udgifter i alt	26.359.947	
Årets resultat	-516.475	

Anm: Nyt kloakanlæg på Lodbjerg Fyr skal korrigeres med netto -70 t.kr., idet der er sket en fejlbogføring. Korrektionen vil blive foretaget i regnskabet for 2022.

Opsparing	Kr.	
Primo saldo 2021	8.810.115	
Årets resultat	-516.475	
Saldo pr. 31.12.2021	8.293.640	

Anm: Opsparingen er reserveret til gennemførelse af naturgenopretningsprojekt Grønslæts Rende, der afventer ministeriets afklaring i relation til EU's de minimis forordning, samt som egenfinansiering ift. de eksternt finansierede projekter under "Trædesten til naturen" til en samlet værdi af ca. 81 mio. kr., hvor de sidste dele afsluttes i 2022.

Deposita	Kr.	
Stenbjerg Landingsplads – Nøgle	200	

Hensættelser	Kr.	
Feriepengeforpligtelse og merarbejde	-464.977	

Igangværende arbejde for fremmed regning (tilgodehavende og gæld)	Kr.	
Trædesten til naturen – Nationalparkcenter	18.921.347	
Trædesten til naturen - Lodbjerg Fyr	1.534.418	
Trædesten til naturen - Formidling & friluftsliv	5.172.416	
Trædesten til naturen - Bedre forhold mellem natur	2.286.660	
Trædesten til naturen - Involverende naturformidling	159.141	
Trædesten til naturen - Ekstra Frivilligkoordinator	1.000.000	
Nyt kloakanlæg på Lodbjerg Fyr	69.599	
Lodbjerg Fyr - Forplads	7.025	
Tilgodehavende i alt	29.150.606	

Øvrige balanceposter	Kr.	
Skyldige omkostninger	-10.294	
Andre tilgodehavender	3.065	

Eventualforpligtelser

Ingen.

Anlægsaktiver

Nationalparkfond Thy har pr. 31. december 2021 følgende anlægsaktiver:

Svaneholmhus, Aggervej 35, 7770 Vestervig, der blev opført i 2012 for ca. 3,5 mio. kr.

Nationalparkcenter Thy, Vesterhavsgade 168, 7700 Thisted, der blev opført i 2020-21 for i alt ca. 31,4 mio. kr.

4.8.2 Skema 2: Nationalpark Mols Bjerge

Korte fakta om nationalparken

Nationalpark Mols Bjerge drives af en fond oprettet af Miljøministeren. Fonden er et uafhængigt organ inden for den statslige forvaltning. Formålet med fonden er at udvikle Nationalparken inden for de rammer, som er fastsat i lov og bekendtgørelse om Nationalpark Mols Bjerge.

Nationalparken dækker et område på 180 km², og indeholder udover betydelige lysåbne hede- og overdrevslandskaber i Mols Bjerge, også kystlandskaber, store skov- og landbrugsarealer samt landsbyer og en købstad. Nationalpark Mols Bjerges særkende er det særprægede istidslandskab, hvor mennesket har levet i årtusinder. Hertil kommer en så varieret natur, at området byder på en stor del af de danske naturtyper og desuden noget af Danmarks mest sjældne natur, f.eks. i Mols Bjerge.

Nationalparkfonden beskæftigede ultimo 2021 otte ansatte. Hertil kommer en stor indsats fra de medvirkende organisationer i bestyrelse og råd, samt ca. 79 aktive frivillige.

Uddrag fra årsberetning

Endnu et år er gået i Nationalpark Mols Bjerges historie. Det har været et år karakteriseret ved et højt aktivitetsniveau, et passioneret engagement, ambitiøse projekter og vilje til at skabe resultater gennem dialog til gavn for vores fælles natur - og så var 2021 det sidste år i den netop afdækkede bestyrelses fireårige funktionsperiode.

Aldrig har danskerne brugt naturen så meget som i denne corona-tid, hvor også vores natursyn er genstand for offentlig debat. Nationalparken har på flere måder engageret sig aktivt i debatten, og gennemførte i 2021 tre workshops som en del af projektet "Græsning og friluftsliv – best practice for dialog, etablering og formidling". Projektet, der har national og international bevågenhed, ledes af forskere fra Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (IGN), Københavns Universitet.

På de tre workshops blev meninger brudt og synspunkter udvekslet i en konstruktiv ånd. Det er vigtigt med en fordomsfri og anerkendende dialog, når så vigtige emner af stor betydning for mange mennesker er til debat.

2021 blev også året, hvor vi åbnede Strandhuset og den omkringliggende have for offentligheden. Den berømte arkitekt Hack Kampmanns bevaringsværdige husmandssted har siden opførelsen i 1906 været anvendt som privatbolig. Nationalparken har fra sommeren sidste år og frem til nu inviteret alle interesserede indenfor til skiftende udstillinger og aktiviteter i Strandhuset. I løbet af foråret flytter Nationalparkens sekretariat ind i huset, der sidenhen skal renoveres som en del af projekt Besøgscenter Nationalpark Mols Bjerge.

I 2021 igangsatte vi i samarbejde med blandt andet Syddjurs Kommune, Naturstyrelsen Kronjylland og VisitAarhus projektet "Outdoor Hotspots" med Dansk Kyst- og Naturturisme. Det store og stigende antal gæster i naturen skaber behov for en strategisk tilgang, der sikrer balancen mellem beskyttelse og benyttelse. Vi er derfor i fuld gang med at lave en ny strategisk-fysisk udviklingsplan, der skal an vise og konkretisere den ønskede retning for udvikling af Mols Bjerge.

Tilbage i 2018 købte Nationalparken et artsrigt hedeareal på 13,2 hektar, og gennemførte herefter et længerevarende naturgenopretningsprojekt. I 2021 var det således en stor fornøjelse både at kunne sikre biodiversiteten og offentlig adgang ved at overdrage arealet til kommunen, ganske gratis, og dermed sikre naturen for eftertiden.

Året blev rundet af med afholdelse af konferencen "Sammen om ansvarlig turisme", der satte fokus på de fællesskaber, der er nødvendige for at sikre en hensynsfuld turisme over for såvel naturen som lokalsamfundet. Vi er i Nationalparken optaget af den samfundsmæssige dagsorden om bæredygtighed og arbejder målrettet på en certificering som såkaldt Green Tourism Organisation.

Resultatopgørelse

	(kr.)
Indtægter	
Finanslovsbevilling	9.400.000
Konsulentbesparelser	-100.000
Bevilling i alt	9.300.000
Øvrige indtægter	
Administration, budget og bevilling	26.855
Naturprojekter	1.415
Kultur projekter	68.900
Friluftsliv projekter	86.174
Formidling projekter	478.672
Erhverv og lokalsamfund projekter	4.584
Formidling besøgscenter	2.401
Frivilligruppen	82.958
Junior Ranger	345.159
DDNF-Basballe-projekt	519.914
Natdyk	47.300
Vores vilde natur – Koordinering og økonomi	34.136
Øvrige indtægter i alt	1.698.467
Indtægter i alt	10.998.467
Udgifter	
Udviklings- og driftsopgaver	
Nationalparkplan & beretning	36.351
Bestyrelse, råd og udvalg	892.188
Administration, budget og bevilling	1.070.106
Natur generelt	166.816
Naturprojekter	951.306
Landskab og geologi generelt	4.845
Landskab og geologi projekter	78.611
Kultur generelt	47.766
Kultur projekter	972.939
Friluftsliv generelt	61.122
Friluftsliv projekter	691.805
Formidling generelt	405.518
Formidling projekter	1.715.583
Erhverv og lokalsamfund generelt	49.380
Erhverv og lokalsamfund projekter	726.430
Formidling besøgscenter	490.451
Frivilligruppen	301.848
Skoletjeneste	17.597
Interaktivt kort	11.973
Junior Ranger	46.215
DDNF-Basballe-projekt	445.283
BiodiverCity	65.672
Code of conduct	22.483
Projektpulje til udvalg	349.478
Vores vilde natur	73.837
Udviklings- og driftsopgaver i alt	9.695.604

Udgifter til anlæg		
UTV rettelse (moms)		-38.520
El kørestole		207.576
Udgifter til anlæg i alt		169.056
Udgifter i alt		9.864.660
Årets resultat		1.133.807

Anm: Der er i årsrapporten foretaget reklassifikation af udgifter vedr. NPMB formidling og projekter samt Administration, budget og bevilling på i alt -31 t.kr. (der bogført på delregnskab 210). Reklassifikationen har en afledt effekt på opsparringen pr. 31.12.21. Beløbet rettes boaføringsmæssigt i 2022.

Opsparing		Kr.
Primo saldo 2021		6.628.524
Årets resultat		1.133.807
Saldo pr. 31.12.2021		7.762.331

Deposita		Kr.
Depositum Strandhuset		13.500

Hensættelser		Kr.
Hensættelse, feriepengeforpligtelse og flex		-337.707
Hensættelser til afgivne tilsagn, endnu ikke udbetalte		-1.833.300
I alt		-2.171.007

Igangværende arbejder (tilgodehavender og gæld)		Kr.
Tilgodehavende Natur		34.136

Øvrige balanceposter		Kr.
Skyldige omkostninger		9.352

Eventualforpligtelser

Ingen.

Anlægsaktiver

Nationalpark Mols Bjerge har følgende anlægsaktiver:

To El-kørestole med en samlet anskaffelsværdi på kr. 207.576, en UTV traktor med en anskaffelsværdi på kr. 155.260 kr., en firmabil med en anskaffelsværdi på kr. 229.000 og en trailer med en anskaffelsværdi på kr. 44.449.

4.8.3 Skema 3: Nationalpark Vadehavet

Korte fakta om nationalparken

Vadehavet er et af verdens mest værdifulde tidevandsområder. Tidevandets rytme skaber grobund for et unikt økosystem, og området er rasteplads for mange vandfugle, og yngleplads for den spættede sæl. Nationalpark Vadehavet er Danmarks markant største og eneste internationale nationalpark. En stor del af nationalparken er UNESCO Verdensarv, som vi deler med Tyskland og Holland

Nationalpark Vadehavet beskæftigede ultimo 2021 ti ansatte. Hertil kommer en stor indsats fra de medvirkende organisationer bestyrelse, råd og udvalg (natur-, kultur-, forskning-, og partnerudvalg), hvilket i alt er næsten 70 individer. Hertil næsten 80 aktive frivillige, der er involveret i Nationalparksbibet, mobiludstillingen, regulering af prædatorer, kystfugle, ynglefugle og græsning.

Uddrag fra årsberetning

Der var gang i mange aktiviteter, så langt fra alle kan nævnes her, hvor fælles for dem er, at alt vi gør, ja, det gør vi sammen med gode samarbejdspartnere.

I 2021 fik vi lukket første fase af code of conduct (coc) med hæfte og 18 konkrete coc's, som er sendt til de andre nationalparker m.fl. Tillige blev der udarbejdet ungdomsuddannelses-materialer til MitVadehav, ligesom andre formidlingsaktiviteter med Vadehavets FormidlerForum blev afsluttet og afrapporteret. I 'Velkommen til Nationalpark Vadehavet' fik vi åbnet vores første velkomststed Siltofte Grænsestation med velbesøgt reception, ligesom vores designmanual for formidling i landskabet blev afsluttet.

Danmarks nok sjældneste ynglefugl sortternen fik udlagt redeflåder med god ynglesucces, og sammen med Westbrew fik vi udviklet Black Tern-øllen, hvor hver øl giver 5 kr. til sortternen.

Der er startet flere græsningsprojekter. På Litteraturligviis fik vi bl.a. udgivet tre gode bøger i et rigtigt projekt målrettet de unge. Vores flotte nationalparkmagasin udkom i 50.000 eks., og er distribueret til partnerne. Antallet af følgere på Facebook, Instagram, nyhedsbrev mv. vokser, og ditto gælder vores partnere i partnerprogrammet, hvor vi nu har næsten 250 partnere. Vores seminar med Friluftsrådet og SDU om grænser for turisme blev afviklet fysisk, mens næsten alle andre arrangementer blev aflyst pga. corona, dog lykkedes det også at afvikle Verdensarvspartnerkurserne.

Protect and Prosper Wadden Sea / Prowad Link-projektet (Interreg vb) kører fornuftigt, trods corona, og vi fik lukket Natur, Kultur, Waddenmeer / NAKUWA-projektet (Interreg va) med mange gode leverancer bl.a. partnerfaktaark på oplevelser, '364-oplevelser i Nationalpark Vadehavet', vandrerapp, fugleguidekursus mv.

Vi gået i gang med at udvikle vores hjemmeside til at være mere brugerrettet med afsæt i vores fælles udviklede kommunikationsplan 2021-2025. Endelig kan nævnes, at vi fik etableret et naturudvalg og et kulturudvalg, der supplerer forskningsudvalget og partnerudvalget.

Resultatopgørelse

	(kr.)
Indtægter	
Finanslovsbevilling	9.400.000
Konsulentbesparelser	-100.000
Bevilling i alt	9.300.000
Øvrige indtægter	
Fokuseret indsats - Ynglefugle	5.750
Vadehavets Vagerlag	47.888
Nationalparksbib	2.200
Partnerprogram	3.600
Øvrige indtægter i alt	59.438

Indtægter på eksternt finansierede projekter		
Ynglefugle på Esbjerg Havn	70.095	
Forprojekt Velkomststed Mandø	-4.923	
Prædationsprojekt	169.962	
LIFE Watten Sea Birds	34.255	
KLIMAGÅRDEN - Baseline Ribemarsken	200.067	
Kultur og kulturhistorie - generelt	1.852	
Kunst, kultur og kobbersnepper	1.283	
Fotodokumentarisk	84.500	
NORDEA Velkommen til Nationalpark Vadehavet	1.636.804	
FLAG Kammerslusen	225.278	
FR Code of conduct kampagne	60.608	
Nationalparkens Forskningsudvalg	50.000	
FR Ungdomsuddannelser - det åbne laboratorium	41.312	
FR Digitalisering af læringsforløb	-73	
FR Kompetenceudvikling formidlere og frivillig	5.364	
Bæredygtig Turismeudvikling	12.166	
FR Lejrskoler	39.453	
FR Junior Ranger	2.477	
Interreg 5a NAKUWA	65	
Interreg 5b Prowad LINK	212.158	
Indtægter på eksternt finansierede projekter i alt	2.842.704	
Indtægter i alt	12.202.142	
Udgifter		
Udviklings- og driftsopgaver		
Nationalparkplan & beretning	37.138	
Bestyrelse, råd og udvalg	383.309	
Administration, budget og bevilling (se note)	1.939.316	
Projektudvikling Natur	432.037	
Bred indsats - Oversigt over værdifuld og sårbar natur	30.690	
Bred indsats – Græsning	140.039	
Bred indsats – Klæggrave	95.998	
Bred indsats – Vandløb	39.751	
Bred indsats - Mandø - natur, kultur og opleve	70.486	
Forprojekt Velkomststed Mandø	404	
Bred indsats – Tøndermarskinitiativet	50.848	
Bred indsats – Rømmø	404	
Fokuseret indsats - Regulering af prædatorer	606	
Fokuseret indsats - Særlig natur	47.278	
No Fence	105.048	
MARSKGÅRDEN - Natur og landbrug i Marsken	147.050	
Fokuseret indsats – Ynglefugle	317.144	
Fokuseret indsats - Regulering af invasive arter	50.982	
Fokuseret indsats - Marint affald og andre initiativer	29.277	
Marin Projektudvikling	34.930	
KLIMAGÅRDEN - Naturvenlig landbrugsdrift	20.393	
Kultur og kulturhistorie – generelt	61.276	
Bygningsarven	7.168	
Kunst	909	
Friluftsliv – generelt	18.325	
Vadehavets Vagerlag	90.827	
Sundhedsinitiativer	10.096	

10 års fejring	5.033	
Undervisning, forskning, natur- og kulturformidling	290.689	
Temamøde	606	
Tønderfestival	3.432	
Nationalparkdag	6.976	
Samarbejde med Danmarks Nationalparker	132.434	
Vadehavets Formidlerforum	16.752	
Mitvadehav.dk	373.149	
Nationalparkens Forskningsudvalg	82.328	
Nationalparkskib	160.942	
Mobil udstilling	31.596	
Hjemmeside, Facebook, Instagram og nyhedsmail	230.836	
Støtte til lokale netværksarrangementer	-5.000	
Arrangementer og foredrag	25.187	
Nationalparkmagasin	318.380	
Lokalsamfund, erhverv og turisme - generelt	109.774	
Partnerprogram	515.294	
Nationalparkprodukter	82.304	
Støtte til lokale projekter	106.129	
Bæredygtig Turismeudvikling	141.025	
Lejrskoler	9.041	
Trilateralt vadehavssamarbejde og verdensarv	114.157	
Deltagelse i trilaterale fora	95.065	
Trilateral uddannelse, formidling og forskning	5.169	
Verdensarven	66.416	
Evaluering af hele nationalparkens udvikling	1.413	
Udviklings- og driftsopgaver i alt	7.080.856	
Eksternt finansierede projekter		
Ynglefugle på Esbjerg Havn	71.966	
Prædationsprojekt	505.188	
LIFE Watten Sea Birds	50.899	
KLIMAGÅRDEN - Baseline Ribemarsken	336.248	
Kunst, kultur og kobbersnepper	1.211	
Fotodokumentarisk	182.123	
FLAG Kammerslusen	406.639	
NORDEA Velkommen til Nationalpark Vadehavet	2.127.722	
FR Code of conduct udvikling	101	
FR Code of conduct kampagne	45.454	
FR Ungdomsuddannelser - det åbne laboratorium	38.057	
FR Digitalisering af læringsforløb	202	
FR Kompetenceudvikling formidlere og frivillig	3.432	
FR Lejrskoler	38.188	
FR Junior Ranger	101	
Interreg 5a NAKUWA	404	
Interreg 5b Prowad LINK	676.233	
Eksternt finansierede projekter	4.484.168	
Udgifter i alt	11.565.024	
Årets resultat	637.119	

Anm: Der er i årsrapporten foretaget reklassifikation af udgift til NPS kultur og kunststrategi 125 t.kr. ml. NP Vadehavet og NP Skjoldungerne. Der er desuden foretaget reklassifikation af udgift til Administration, budget og bevilling 1 t.kr. (bogført på forkert delregnskab). Reklassifikationerne har en afledt effekt på opsparingen pr. 31.12.21. Beløbene rettes herefter i 2022.

Opsparing	Kr.	
Primo saldo 2021	5.816.967	
Årets resultat	637.119	
Saldo pr. 31.12.2021	6.454.086	

Deposita

Ingen.

Hensættelser	Kr.	
Endnu ikke udbetalte, tilsagn til eksterne parter		
Græsning	-33.775	
Støtte til lokale netværksarrangementer	-26.000	
Natur og landskab - generelt	-125.000	
Bred indsats - Klæggrave	-65.000	
Lokalsamfund, erhverv og turisme - generelt	-25.000	
Støtte til lokale projekter	-49.500	
I alt	-324.275	
Hensættelse af feriepenge og opsparet flex	-499.285	
Hensættelser i alt	-823.560	

Igangværende arbejde for fremmed regning (tilgodehavende og gæld)	Kr.	
Arbejde udført for fremmed regning, skyldig aktivitet	-776.325	
Arbejde udført for fremmed regning, tilgodehavende	3.451.636	

Øvrige balanceposter	Kr.	
Skyldige omkostninger	-18.399	
Andre tilgodehavender	130.049	

Eventualforpligtelser

Ingen.

Anlægsaktiver.

Nationalpark Vadehavet erhvervede, som tidligere meddelt, i 2015 en udstillingstrailer, som kostede 136.084 kr. i anskaffelse. Traileren er efter regnskabsårets afslutning totalskadet.

Nationalpark Vadehavets skib blev, som tidligere meddelt, færdigt i 2016. Byggeriet påbegyndtes i 2014. Den endelige anskaffelsessum blev 3.845.747 kr. Nationalpark Vadehavet har ikke erhvervet yderligere anlægsaktiver i 2021.

4.8.4 Skema 4: Nationalpark Skjoldungernes Land

Korte fakta om nationalparken

Nationalpark Skjoldungernes Land blev indviet i marts 2015, og er et 170 km² stort sammenhængende landskab omkring og sydvest for Roskilde Fjord. Nationalparken rummer store karakteristiske østdanske løvskove i sit kuperede istids- og morænelandskab, frodig agerjord, samt meget store fredede herregårdsanlæg- og landskaber. Hertil kommer middelalderbyen Roskilde, med verdensarven Roskilde Domkirke. Ca. 1/3 af nationalparken udgøres af fjorden, som med sine lavvandede arealer og ubeboede øer og holme er en yderst vigtig fuglelokalitet.

Visionen for Nationalparken er at være kendt for nyskabende og bæredygtige løsninger inden for natur, landskab, kulturhistorie, friluftsliv, formidling, undervisning, forskning, erhverv og turisme – og på tværs af disse temaer. Nationalparkfonden beskæftigede ultimo 2021 ti ansatte. Hertil kommer en stor indsats fra de medvirkende organisationer i bestyrelse og råd samt frivillige.

Uddrag fra årsberetning

Nationalparken har gennemført naturplejeprojekter med afgræsning eller rydning af uønsket træopvækst i tæt samarbejde med private lodsejere. Der er anlagt nye vandhuller, og i Bidstrup Skovene er der i samarbejde med Naturstyrelsen gennemført rydningsindsatser på otte skovenge og –moser for at skabe bedre forhold for almindelig og liden blærerod, rundbladet soldug, vibefedt, leverurt, engblomme og gul star.

Projektet med at genoprette stenrev i Roskilde Fjord er inde i den afsluttende fase. I 2021 blev der afholdt offentlige møder i Gershøj Kro og Veddelev, og begge steder var der god opbakning fra de fremmødte til projektet.

Naturindsatsen på og omkring Roskilde Fjord har haft fokus på at vende tilbagegangen af ynglefugle ved en fortsat bekæmpelse af prædatorer i et samarbejde med kommunerne, Naturstyrelsen og Jagtforeningen Jyllinge Holme - en indsats, der ser ud til at have effekt.

Nationalparken arbejder på at styrke friluftslivet på et bæredygtigt grundlag, så flere borgere har mulighed for at få oplevelser i naturen, uden at det forstyrrer dyrelivet eller oplevelsen for andre brugere.

I 2021 er der lavet nye signatur-faciliteter langs Skjoldungestien i en udmøntning af udviklingsplanen for stien. Desuden er indsatserne for et bæredygtigt friluftsliv på fjorden fortsat med nye faciliteter, samarbejder og indsatser for konflikthåndtering og hensynsfuld færdsel. De første Skjoldunge-shelters fra Skjoldungestiens Udviklingsplan er bygget ved en ny shelterplads 2 km syd for Lejre St.

Sammen med Dansk Vandrelaug Roskilde, Roskilde Kommune og Naturstyrelsen er Skjoldungestien ført gennem den urørte skov Rømosen på en 300 meter lang spang, der skal kanalisere de besøgende i området til gavn for dyre- og planteliv.

Nationalparkens Konfliktråd igangsatte i 2021 en undersøgelse af udfordringer knyttet til færdsel i naturen, som private og offentlige lodsejere oplever. Undersøgelsens resultater skal fremadrettet bruges til at lave effektiv kommunikation til besøgende, så de får en bedre forståelse af adgangsreglerne samt undgår konflikter mellem lodsejere og brugergrupper samt mellem brugergrupper.

I 2021 blev 'Kormoranen' (en kombination af et 'blåt klasseværelse' (grejskur) og et kunstværk ved Café Fjordglimt i Jyllinge) indviet. Skuret skal fungere som et udendørs klasselokale for området skoler og institutioner, ligesom foreninger og andre frivillige kan bruge stedet til fritidsaktiviteter. Skuret er fremstillet af kunstneren Hartmut Stockter og finansieret af nationalparkens kunstprogram.

Nationalparken har – på vegne af de danske nationalparker - fra 1. januar 2021 overtaget ansvaret for driften af det landsdækkende site "Skoven i Skolen og Udeskole.dk" fra Skovskolen, og har søgt og fået bevilget fondsstøtte på i alt 7,2 mio. kr. fra Friluftsrådet, 15. junifonden og Nordeafonden til modernisering og videreudvikling af sitet og aktivi-

teter knyttet til undervisning i det fri. Sitet får hermed en solid forankring i de danske nationalparker og i natur- og miljøorganisationer, og bliver det centrale værktøj og omdrejningspunkt for udvikling og udbredelse af udeskole og undervisning i det fri.

I projektet 'Bliv Skjoldunge' er der nu udviklet og gennemført pilot-ture (natur- og kultur-ekspeditioner i Nationalparken) for skolernes 3.-7. klasser indenfor 10 forskellige emner. Projektet har haft stor succes, og der planlægges nu tilbud om i alt 300 ekspeditioner i skoleåret 2022/23. Skjoldunge-ekspeditionerne er faldet på et tørt sted i de sidste 2 år, hvor skolerne har jagtet alternativer til indendørs undervisning grundet covid-19 situationen.

Frederikssund Kommune vedtog i 2020 en ambitiøs plan for styrkelse af naturindhold og naturfag i kommunens skoler og daginstitutioner, og har indgået et samarbejde med Nationalparken om at bistå med at tilrettelægge og gennemføre denne indsats.

Det store planlagte blå klasseværelse, formidlingsrum og jollesamlingen ved Kattinge Værk Slusehus har fået finansiering til gennemførelsen af alle delelementer, der nu er igangsat. Det forventes, at Slusehuset kan indvies i midten af 2022.

I et samarbejde mellem Visit Fjordlandet, Nationalparken og Ålborg Universitet er der påbegyndt et stort 4-årigt projekt om fremme af cykelturisme i Nationalparken om de omkringliggende områder. Projektet er støttet af Erhvervsstyrelsen, og har til formål at udvikle bæredygtig turisme i Nationalparken.

Nationalparken fortsatte i 2021 projekt Affaldsfri Fjord sammen med Roskilde Kommune, Lejre Kommune og Roskilde Oplevelseshavn. Projektet samlede frivillige kræfter hele vejen rundt om Roskilde Fjord til to store affaldsindsamlinger. Projektet blev støttet af Miljøstyrelsens Strandoprydningspulje med 289.000 kr.

Resultatopgørelse

	(kr.)
Indtægter	
Finanslovsbevilling	9.400.000
Konsulentbesparelser	-100.000
Bevilling i alt	9.300.000
Øvrige indtægter	
Arrangementer og formidlingstiltag	113.880
Naturvejledning og –formidling	50.758
Øvrige indtægter i alt	164.639
Indtægter på eksternt finansierede projekter	
Kultur- og kunststrategi	334.415
Gl. Lejre – Fra sagn til virkelighed	125.481
Inden for 10 minutter	942
Fjordland – Projektledelse	535.483
Istidsruten	47.408
Bliv Skjoldunge	332.947
Affaldsfri Roskilde Fjord 2020	15.397
Naturværdier Ledreborg Gods	16.039
Skjoldungeture for udsatte børn	-254.650
Istidsruten – Skoletjeneste og lejrskole	223.028
Istidsruten - Landmarks og lokationer	744.278
Affaldsfri Fjord 2021	289.000
SIS Omlægning og udvikling	363.506
Læring i naturen: Kurser for lærere/pædagoger	25.000

Forberede storskala naturprojekt	635.984	
Bedre adgang og mobilitet på cykel i NPS	11.171	
Indtægter på eksternt finansierede projekter i alt	3.445.433	
Indtægter i alt	12.910.072	
Udgifter		
Udviklings- og driftsopgaver		
Nationalparkplan & beretning	33.244	
Bestyrelse, råd og udvalg	409.383	
Administration, budget og bevilling m.m.	1.118.340	
Kommunikation, formidling og PR	139.989	
Udvikling og samarbejde	792.986	
Supplerende registreringer og naturovervågning	50.299	
Beskyttelse af skovenes naturperler	3.551	
Informere om tilskud til naturpleje	187.636	
Fremme pleje af værdifulde naturområder	192.968	
Genopretning af stenrev	127.532	
Projekt Plastfri Roskilde Fjord	1.504	
Informere om adgangsreglerne på fjorden	6.877	
Undersøge tilbagegang for ynglefuglene v. fjord	21.705	
Forvaltningsplaner for udvalgte arter	155.392	
Større naturgenopretningsprojekter	9.674	
Mindre naturgenopretningsprojekter	110.561	
Trædesten og spredningskorridorer	90.007	
Landskabsprojekter	20.282	
Selsø som destination	219.903	
Kunst i Nationalparken	188.169	
Strategi for fysisk kulturarv	19.880	
Fysisk kulturarvsprojekter	49.211	
Kultur- og kunststrategi (se note)	983.176	
Gl. Lejre – Fra sagn til virkelighed	201.938	
Strategi for immateriel kulturarv	21.705	
Mands Minde	54.601	
Mennesker med funktionsnedsættelser	3.009	
Kortlægning og monitorering af friluftsliv	1.289	
Konfliktforebyggelse	468.088	
Eksisterende stier og ruter	270.176	
Nationalpark-kanoer	40.784	
Grejbanker	6.054	
Kommunikationsplan	430	
Trykt informationsmateriale	79.377	
Digitale medier	216.096	
Samarbejdsforum og formidlerkorps	63.626	
Frivillig i nationalparken	31.831	
Arrangementer og formidlingstiltag	238.875	
Naturvejledning og –formidling	514.584	
Fysiske formidlingselementer	38.760	
Vinduer, porte og knudepunkter	235.079	
Undervisningsmaterialer og –tilbud	48.009	
Skibby Aktive	89.615	
Nationalparkmagasin	712.569	
Nationalparklogoet	22.092	
Turismestrategi og –identitet	76.934	
Turismepakker og –produkter	44.757	

Undersøgelse af flagskibsprojekter	8.252	
Fjordland – Projektledelse	16.290	
Istidsruten	47.408	
Fjordland – Mennesker	233.367	
Fjordland – Steder	378.885	
Fjordland – Viden	212.062	
Fjordland NMR	108.753	
POP-UP-beds	360	
Rutesejlads på Fjorden	42.553	
Bliv Skjoldunge	675.173	
Affaldsfri Roskilde Fjord 2020	15.956	
Naturværdier Ledreborg Gods	81.535	
Tjenestebil Mitsubishi L200	15.666	
Skjoldungeture for udsatte børn	5.468	
Istidsruten – Skoletjeneste og lejrskole	145.607	
Istidsruten - Landmarks og lokationer	744.278	
Affaldsfri Fjord 2021	296.505	
SIS drift	1.289	
SIS Omlægning og udvikling	363.506	
Læring i naturen: Kurser for lærere/pædagoger	30.731	
Forberede storskala naturprojekt	876.012	
Bedre adgang og mobilitet på cykel i NPS	29.245	
Udviklings- og driftsopgaver i alt	12.741.447	
Udgifter i alt	12.741.447	
Årets resultat	168.625	

Anm: Der er i årsrapporten foretaget reklassifikation af udgift til NPS kultur- og kunststrategi 125 t.kr. mellem NP Vadehavet og NP Skjoldungernes Land. Reklassifikationen har en afledt effekt på opsparingen pr. 31.12.21. Beløbet rettes bogfø-

Opsparing	Kr.	
Primo saldo 2021	2.010.466	
Årets resultat	168.625	
Saldo pr. 31.12.2021	2.179.091	

Deposita	Kr.	
Depositum husleje	94.459	
Øvrige deposita	250.000	
Total	344.459	

Hensættelser	Kr.	
Forvaltningsplaner for udvalgte arter	-70.920	
Strategi for immateriel kulturarv	-42.000	
Skyldige feriepenge og flex	-485.399	
Total	598.319	

Igangværende arbejde for fremmed regning (tilgodehavende og gæld)	Kr.	
Tilgodehavende		
Inden for 10 minutter	12.187	
Fjordland – Projektledelse	553.703	
Bliv Skjoldunge	698.992	
Istidsruten - Landmarks og lokationer	134.278	
Affaldsfri Fjord 2021	6.295	
SIS Omlægning og udvikling	363.506	
Forberede storskala naturprojekt	635.984	
Bedre adgang og mobilitet på cykel i NPS	11.171	
Tilgodehavende i alt	2.416.119	
Gæld		
NPS Kultur- og kunststrategi	-134.877	
NPS Istidsruten	-57.371	
NPS Affaldsfri Roskilde Fjord 2020	-59.879	
Gæld i alt	-252.128	
Øvrige balanceposter	Kr.	
Skyldige omkostninger	-8.236	

Eventualforpligtelser

Ingen.

Anlægsaktiver

Nationalpark Skjoldungernes Land har i 2020 anskaffet en nationalparkbil til en værdi af 240.220 kr. Bilen er registreret som et anlægsaktiv på artskonto 616005 NP Anlæg (udgiftsbaseret). Endvidere er udviklingen af en app: Culture Run 2,0 i 2019 registreret som et udgiftsbaseret NP anlæg.

4.8.5 Skema 5: Nationalpark Kongernes Nordsjælland

Korte fakta om nationalparken

Nationalpark Kongernes Nordsjælland blev indviet den 29. maj 2018 som Danmarks femte nationalpark. Nationalparken er med sine 263 km² den næststørste nationalpark i Danmark. Over 70 % af nationalparken udgøres af Natura 2000-områder, og 45 % af skovarealet i nationalparken er udlagt til urørt skov. En af Danmarks største skove, Grib-skov, og landets to største søer, Arresø og Esrum Sø, er alle en del af nationalparken sammen med hele to UNE-SCO verdensarvssteder: Kronborg og Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland. 82 % af nationalparkens areal er ejet af staten, 14 % af private lodsejere og 4 % af de fem kommuner i nationalparken. Nationalparkfonden beskæftigede ultimo 2021 5 ansatte. Hertil kommer en stor indsats fra de medvirkende organisationer i bestyrelse og råd.

Uddrag fra årsberetning

Året 2021 er nationalparkfondens første hele år i drift. Vi har igangsat en lang række projekter, der bidrager til at opfylde nationalparkens bekendtgørelse.

Natur

Nationalparkfonden har sammen med private lodsejere og Naturstyrelsen haft fokus på levesteder for planter, frøer, tudser, salamandre, flagermus, sommerfugle og hugorme. Fonden har også arbejdet for at fremme nye græslande. Bl.a. har fonden ydet konsulentbistand til 6 private lodsejere, som derved har opnået tilskud fra Landbrugsstyrelsen på i alt ca. ½ mio. kr. Endelig har fonden kortlagt forekomst af sjældne planter. Fundet af den rødlistede mosart (almindelig strengløv) er bemærkelsesværdigt. Arten er ikke set i Danmark siden 1978, og aldrig før nu fundet i Grib-skov.

Kulturhistorie

Nationalparkfonden har gennemført en række kulturhistoriske projekter. Fonden har bl.a. udarbejdet en haveplan for den romantiske have ved Marienlyst Slot, Helsingør. Fonden har også bidraget til at udgrave resterne af lystslottet Frydenborg ved Hillerød. Op af mulden kom bl.a. en sølv mønt dateret 1661. Endelig har fonden i samarbejde med Museum Nordsjælland igangsat en undersøgelse af de enevældige kongers aftryk på landskabet i Nordsjælland.

Geologi & landskab

Nationalparkfonden har igangsat et projekt med at synliggøre istidslandskabet i Hornbæk Plantage. Fonden har endvidere gennemført to projekter, der skal skaffe ny viden om geologien i den vestlige del af nationalparken og om sandflugtens historie i Nordsjælland. Endelig har fonden bidraget til udgivelsen af bogen "Knoglefund fortæller" om dyrelivet i Nordsjælland fra sidste istid til nu.

Friluftsliv

Fonden har bidraget til 3 nye faciliteter til friluftslivet. Et bæverobservationsskjul ved Dronningholm Mose på Arrenæs, en hjorteobservationsplatform i Tisvilde Hegn og en fuglekiggerplatform ved Holløse Bredning. Sidstnævnte også med adgang for gæster med funktionsnedsættelse. Faciliteterne er lavet i samarbejde med hhv. Halsnæs Kommune, Naturstyrelsen og en privat lodsejer.

Formidling, undervisning, forskning

Nationalparkens formidlingsindsats er mangfoldig. Formidling er sket gennem fx vandrefestival, DR's Vores Vejr, informationsskilte, foldere, udstillinger og event med "jagt" på bronzehjorte i UNESCO verdensarven Parforcejagtlandskabet. Endelig er udviklingen af nationalparkens centrale besøgscenter startet. Bl.a. er der oprettet et info-rum om nationalparken på Esrum Møllegård.

Lokalsamfund, erhverv og turisme

I 2021 bød nationalparkfonden ca. 50 nye partnere velkommen. Fonden har bidraget til et projekt om turismeudvikling, støttet af Erhvervsfremmestyrelsen. Ved årets udgang åbnede fonden en pulje til projekter, der gavner naturen, kulturarven eller friluftslivet. Puljen kan søges af private lodsejere og foreninger. Endelig har nationalparken lanceret en portal, hvor gæster kan booke aktiviteter i nationalparken.

Resultatopgørelse

	(kr.)
Indtægter	
Finanslovsbevilling	9.400.000
Konsulentbesparelser	-100.000
Bevilling i alt	9.300.000
Indtægter på eksternt finansierede projekter	
Formidling til lokalbefolkning og besøgende	3.360
Naturstafetten	24.060
Indtægter på eksternt finansierede projekter i alt	27.420
Indtægter i alt	9.327.420
Udgifter	
Udviklings- og driftsopgaver	
Nationalparkplan & beretning	47.292
Bestyrelse, råd og udvalg (se note)	682.514
Administration, budget og bevilling m.m.	1.045.867
Biologisk mangf. lysåben natur, vandløb, søer	548.814
Biologisk mangfoldighed i skovene	58.133
Bedre levesteder for særlige sårbare arter	372.164
Ny natur	82.065
Mere viden om naturen	263.201
Bevare, pleje, istandsætte fysisk kulturarv	317.309
Den levende kulturarv	59.405
Mere viden om kulturarven	189.319
Alle ud i det fri	159.258
Hensynsfuldt friluftsliv	56.347
Anlæg og faciliteter til friluftslivet	817.782
Bevare, synliggøre geologiske værdier og landskaber	80.310
Øget viden naturhistorie, geologi, landskab	165.492
Strategi for formidling og besøgscentre	564.409
Formidling til lokalbefolkning og besøgende	785.717
Undervisning til børn og unge	252.301
Forskning og evaluering	21.244
Frivillighed og forankring	95.194
Partnerskaber og lokal erhvervsudvikling	432.874
Bæredygtig turisme og lokale produkter	75.125
Sammenhæng i nationalparken	953
Udviklings- og driftsopgaver i alt	7.173.086
Eksternt finansierede projekter	
Naturstafetten	27.711
Eksternt finansierede projekter	27.711
Udgifter i alt	7.200.797
Årets resultat	2.126.624

Anm: Der er i årsrapporten foretaget reklassifikation af udgifter vedr. Bestyrelse, råd og udvalg 168 t.kr. (bogført på forkert delregnskab). Reklassifikationen har en afledt effekt på opsparingen pr. 31.12.21. Beløbet rettes bogføringsmæssigt i 2022.

Opsparing	Kr.	
Primo saldo 2021	7.944.216	
Årets resultat	2.126.624	
Saldo pr. 31.12.2021	10.070.840	

Deposita	Kr.	
Husleje vedr. lejemålet Klostergade 12A, 1. sal, 3230 Græsted	26.520	

Hensættelser	Kr.	
Hensættelser til feriepenge og opsparret fleks	-217.136	
Hensættelser til reetablering af lejemål i forbindelse med fraflytning	-50.000	
I alt	-267.136	

Øvrige balanceposter	Kr.	
Skyldige omkostninger	-7.684	

Eventualforpligtelser

Ingen.

Anlægsaktiver

Ingen.

Naturstyrelsen
Årsrapport 2021

Miljøministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K

www.mim.dk